

Đ

XXXIII-1

1 9 6 6

L A V I D A
E S P I R I T U A L

Duhovno življenje

ZAČELI SMO NOVO LETO

Nekaj posebnega je občutek na Silvestrovo, ko odbije ura dvanajsti udarec opolnoči. Tisti trenutek se začne novo leto. Obrne se list v knjigi našega življenja. Za leto dni postanemo starejši.

Za nas, Slovence v domovini in v svetu, na severni ali južni polobli, pomeni leto 1966 leto novih naporov, novih prizadevanj. Koliko dobrih namenov imamo, koliko načrtov in koliko želja! Z zaupanjem, podjetnostjo in pridnostjo se bo dalo marsikaj uresničiti.

Za nas osebno pomeni novo leto tudi leto oblikovanja samega sebe, v tistega človeka, ki se zaveda, da je Bog nad njim in da mu je Bog dal tu na zemlji veliko poslanstvo.

Naši očetje se bodo trudili, da bi bili boljši poglavarji in skrbniki svoje družine, da bi bili boljši soprogi svojih žena, boljši vzgojitelji in vodniki svojih otrok.

Žene si bodo prizadevale, da bi bile boljše čuvarice družinskega ognjišča z vero in ljubeznijo v Boga, do moža in do svojih otrok. Naj je že bilo preteklo leto kakršno koli, novo leto mora biti lepše, boljše v tem pogledu.

Fantje se bodo v večji zrelosti pripravljali na svoje bodoče naloge; ple-menitejši in bolj viteški bodo do ljudi okoli sebe.

Dekleta se bodo manj vdajala brezplodnim domišljijam in se bodo bolj trudile, da bi v vrtu svojega srca zasadile rože kreposti, najlepši okras slehernega dekleta.

Kot kristjani, ki smo bili krščeni in s tem postali člani skupnosti božjih otrok, bomo to leto s prenovljeno in z darovi Svetega Duha ožarjeno voljo uresničevali sklepe, misli in napotke vesoljnega zbora.

Razumljivo je samo po sebi, da tudi v novem letu ne bomo pozabili, da smo člani slovenskega naroda, majhnega po številu, a nam med vsemi drugimi najdražjega.

Velike naloge nas torej čakajo v letu 1966. „Duhovno življenje“, ki vstopa v 33. letnik, v leto Gospodove starosti, nam jih bo razsvetljevalo, iz meseca v mesec nam bo kazalo pot, da se bomo lažje bližali cilju — presveti Trojici.

A. S.

PISMO:

SLOVENSKI ŠKOFJE ROJAKOM PO SVETU

Dragi rojaki! V svetem pismu bremo, kako je angel Rafael spremljal mladega Tobija, ko je šel v tujino. Po poti ga je varoval nevarnosti, v tuji deželi mu pomagal, da je dobro opravil očetova naročila, in nazadnje ga je srečno pripeljal nazaj k njegovim staršem. Tudi vas, dragi rojaki, je spremljal na poti v tuje dežele angel varuh. Bil je sicer neviden, a vas je prav tako skrbno vodil, kakor je Rafael vodil mladega Tobija. Pomagal vam je, da ste pri tujih ljudeh dobili kruha in zaposlitve ter ste si, vsaj premnogi, mogli postaviti tudi drugi dom. Bog je po svojem angelu čudovito skrbel za vas. Bodite Bogu za to skrb hvaležni. To hvaležnost skazujte na ta način, da na Boga in na njegove zapovedi ter na svoje verske dolžnosti tudi v tujini nikoli ne pozabite.

Pa kakor je Bog Tobiji dal vidnega angela varuha in spremljevalca, ga je dal tudi vam — v podobi domačih dušnih pastirjev. Kjerkoli vas je več skupaj naseljenih, tam imate, vsaj često, med seboj tudi domačega duhovnika, ki prihaja k vam, da vas in vaše otroke poučuje v sveti veri, da vam opravlja sveto mašo in vam deli zakramente. Papež Pij XII. je kmalu po zadnji

strašni vojni izdal posebno pismo, ki se začne z besedami: „Begunska sveta Družina“. Z njim je uredil dušno pastirstvo za izseljence tako, da naj imajo rojaki kateregakoli naroda med seboj tudi domačega duhovnika, ki naj skrbi za njihove duše. Duhovniki naj gredo za ljudmi, ko se izselijo, in naj kakor angel Rafael skrbe, da se izseljeni rojaki med tujimi ljudmi ne zgubijo, ter jih vodijo tudi na tujem v srečno večnost. Hvala Bogu, za naše izseljence je glede dušnega pastirstva dokaj dobro poskrbljeno. Vi ste se razšli po svetu, toda Cerkev je poslala med vas domače duhovnike, kakor je Kristus poslal apostole. Ti živijo med vami skromno, včasih celo ubogo. Poslani od pristojnih cerkvenih oblasti so prišli med vas, v živi veri, da ni dovolj, da človek najde kruh in si ustvari tudi med tujimi ljudmi urejeno življenje, marveč da ima tudi neumrljivo dušo, ki je ne sme vekomaj pogubiti. Kristus namreč pravi: „Kaj namreč pomaga človeku, če si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?“ (Mt 16, 26)

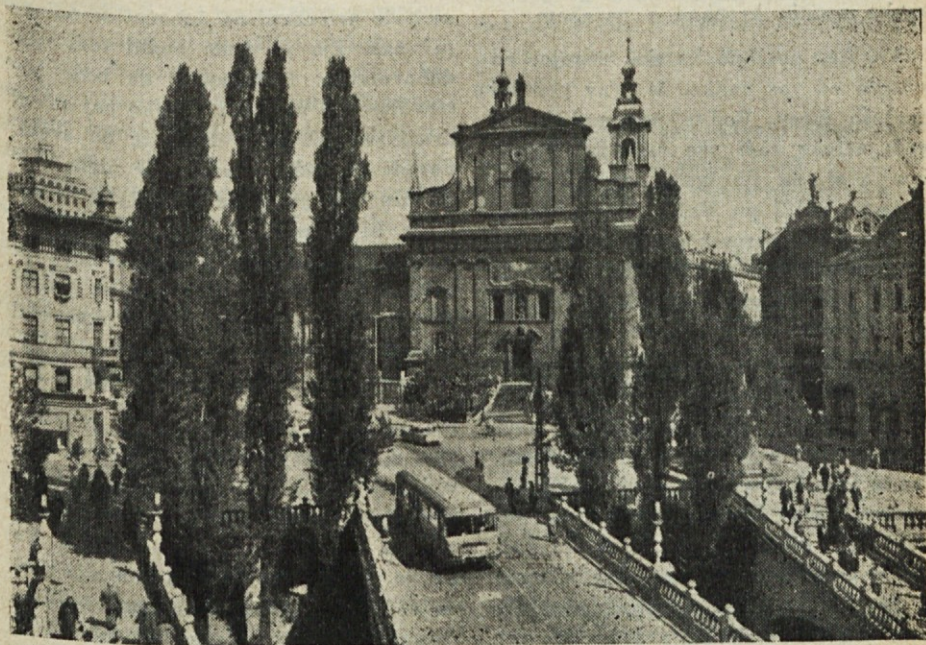
Zato se, dragi rojaki, radi oklepajte svojih dušnih pastirjev. V tolažbo vam bodi, da slišite iz njihovih ust božjo besedo v domačem jeziku, pa tudi, da

morete pri njih v domači govorici opravi-
viti spoved. Duhovnikova dolžnost je
tudi, da vam v katerikoli stiski poma-
ga, kajti tudi za duhovnika velja be-
seda apostolova: „Vera brez del je
mrtva.“ (Jak 2, 26) Če ne izvršujemo
del ljubezni, nismo Kristusovi učenci.
Mnogi izmed vas ste bili duhovnikove
pomoči že deležni in ste se prepričali,
da duhovnik ne živi med vami za to,
bi mu stregli, ampak za to, da bi
stregel, kakor je rekel o sebi naš Go-
spod. Tudi duhovnikova živa vera se
mora pokazati v nesebični ljubezni do
svojih bratov. „Karkoli ste storili ka-
teremu koli izmed mojih najmanjših
bratov, ste meni storili,“ nas je učil

Kristus (Mt 25, 40). Tudi tisti, ki
pridete v tujino samo za nekaj časa na
delo, radi poiščite stik z domačim du-
hovnikom. Tako boste tudi zunaj do-
movine ostali stanovitni v veri ter si
prizadevali za dobra dela in tako živeli
po Kristusovem nauku.

Prav tako, dragi rojaki, se radi
oklepajte svojih domačih katoliških sku-
pnosti. Kjer vas je več, se radi shajajte
tudi zunaj cerkve. Med svojimi ljudmi
se čutite domače, med enako misleči-
mi boste tudi v svojem verskem pre-
pričanju bolj utrjeni.

Vaše največje bogastvo in vaš po-
nos so vaši otroci. Zanje vse žrtvujete,

Ljubljana, prestolnica Slovenije in sedež nadškoflje

v skrbi za svoje otroke vidite velik smisel svojega življenja in v tem občutite tudi notranjo srečo. Radi pošiljajte svoje otroke v katoliške verske šole. O, ko bi se le dovolj zavedali, kakšna sreča je za otroka katoliška šola! Veselite se s svojimi otroki, ko gledate, kako napreduje ne le v svetnem znanju, temveč tudi, ko tudi nebeškega Očeta in Kristusa, našega Odrešenika, ter njegovo mater vedno boljje spoznavajo in se z vnemo prizadevajo, da uravnajo svoje življenje po božji volji. Kako ste tudi vi srečni na dan, ko gredo vaši otroci k prvemu svetemu obhajilu ali ko gredo k sveti birmi. In če doživite, da se vaš odrasli otrok tudi srečno in katoliško poroči, ste upravičeno zelo, zelo srečni, ker vidite, kako je vaša verska vzgoja kronana z uspehom.

Vzgoja, posebno verska vzgoja, pa zahteva od vas veliko, še prav posebej gmotnih žrtev. Bodite pogumni in za svoje otroke radi vse žrtvujte. Prizadevajte si, da jih boste vzgojili tako, da bodo hodili po Vaših dobrih vzgledih in po Kristusovih potih. Doma skupaj z otroki radi molite. Preden sedete k mizi jest, skupaj z otroki prosite Boga, naj vašo jed blagoslovi; in preden od mize vstanete, se skupaj z otroki Bogu zahvalite za prejete darove. Vsak dan zmolite v družini vsaj nekaj rožnega venca, kakor ste to delali doma. Naj ta lepa krščanska navada naših domov ne izgine iz naših družin, pa naj bodo doma ali na tujem. Z otroki pojdite v nedeljo in na praznike k maši in pogosto z njimi skupaj prejmite sveto obhajilo. Tako bo vsa družina rasla v resnični dobroti in iskreni medse-

bojni ljubezni. Tudi kadar nimate domačega duhovnika med seboj, v nedeljo nikar ne zanemarjajte svete maše. Hodite radi v svojo župnijo, seznanite se s svojim krajevnim župnikom, pa naj govori kateri koli jezik. Ta vas bo vzljubil, ker mora posnemati zgled Dobrega pastirja, in bo očetovsko skrbel za vas.

Končno vam moramo še nekaj sporočiti. Da bi doma imeli izobražene duhovnike in da bi tudi vam v tujini za bodoče zagotovili dušne pastirje, smo v Rimu s pomočjo sv. Sedeža ustanovili zavod za slovenske duhovnike, kakor jih imajo mnogi drugi narodi. Dali smo mu ime Slovenicum, t. j. Slovenski zavod. Tja bodo hodili duhovniki iz domovine na višje bogoslovne študije, da se bodo pripravili na duhovniške naloge pri nas. Tja pa bodo hodili tudi naši duhovniki iz inozemstva, da bodo potem delovali med vami. Tako naj zavod družijo vse Slovence doma in po svetu. Seveda ta naša ustanova še nima svoje hiše, pač pa je že sprejela prve gojence, ki so začasno gostje v drugi duhovniški hiši v Rimu. Od razvoja tega zavoda je v veliki meri odvisna bodočnost katoliške Cerkve v naši domovini in tudi med Vami, ki ste po svetu. Zato nam je novi Slovenski zavod v Rimu zelo pri srcu. Želimo in prosimo vas, da se zanj zavzamete tudi vi. Zavod naj bi bila tudi vaša srčna zadeva. Treba bo kupiti najprej zemljišče, potem pa seveda na njem tudi zidati. To pa bo mogoče storiti le s pomočjo vas, velikodušnih rojakov v inozemstvu. Pomagajte, prosimo, da se na tak način zagotovi zadostno število dobrih, glob-

lje izobraženih duhovnikov doma in v tujini. Vsak gmoten dar, četudi vdovin vinar, dan zaradi Boga za zavod, bo dobrodošel. Kdor želi to važno delo podpreti, kar gotovo želite vsi, naj svojo pomoč izroči svojemu dušnemu pastirju. S tem, da bomo ostvarili ta zavod, bomo očitno pokazali, da je vera v naših sreih trdna in živa, ker se bo kazala tudi v velikodušnih zunanjih delih.

Tudi tiste naše rojake, ki ste se že rodili ali se vsaj že popolnoma udomačili v novi domovini, prosimo, da podprete ta duhovniški zavod v znak hvaležnosti do svojih slovenskih staršev in do vsega, kar ste od domovine po starših prejeli. S to materialno pomočjo boste pokazali, da še vedno ljubite svojo staro domovino, njena narodna in verska izročila. Čeprav smo Slovenci majhen narod, vendar hočemo živeti in ostati neomajno zvesti sveti katoliški Cerkvi. Zavod za slovenske duhovnike v večnem mestu Rimu naj nam bo kakor svetilnik, ki bo kazal še bodočim rodovom pot v pristan časne in večne sreče, obenem pa bo dostojen slovenski spomenik na drugi vatikanski cerkveni zbor.

Dragi rojaki! Vedno vas vklepamo v svoje molitve in prosimo, da tudi vi ne nehate za domovino moliti. Kakor ste hvaležni svoji telesni materi, tako bodite hvaležni tudi materi domovini, ki vas je prva naučila spoznavati svet in Boga in vas vzgojila. Če vas kdaj obide domotožje, se ravnajte po apostolovih besedah: „Če je kdo med vami žalosten, naj moli!“ (Jk 5, 13). Ne predajte se trenutnim in minljivim čustvom, temveč rajši za domovino in svoje drage doma molite. Predvsem molite za to, da bi vsi, doma in v tujini, ostali v veri trdni in da bi se naša vera kazala v številnih dobrih delih. Tako boste ob času, ko vas bo Gospod poklical k sebi, stopili pred Očeta v nebesih bogati z dobrimi deli. Bog pa, ki vse dobro plačuje, vas bo obilno poplačal.

Blagoslov vsemogočnega Boga Očeta in Sina in Svetega Duha naj pride na vas in na vas vedno ostane. Amen.

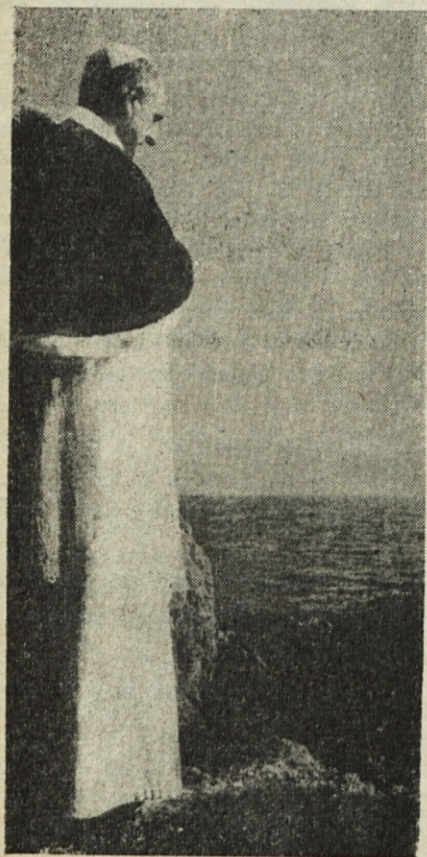
† Jožef Pogačnik, nadškof ljubljanski

† Maksimilijan Držičnik, škof mariborski

† Janez Jenko, škof koprski

Anglež Silesius pravi: „In če bi bilo božje Dete stokrat rojeno, če v tebi ni, je vse izgubljeno. Roditi pa se to Dete v tebi more samo po Mariji. Zato je tudi za tebe ona sladkost, življenje in upanje naše!“

Koncil vabil k edinosti

Sveti oče Pavel VI. se je na romanju po Sveti doželi, kjer se je sestal s carigrajskim patriarhom, pomudil pri reki Jordan

Papež Janez XXIII. je sklical drugi vatikanski koncil (1962—1965) predvsem z namenom, da bi ta začel reformo v Cerkvi, ki naj bi pripravljala pot do zedinjenja vseh kristjanov v pravi Kristusovi Cerkvi.

Če gledamo koncil, ki se je pred kratkim končal, v tej luči, bo za njegovo presojo zlasti важен koncilski dokument, ki prav o tem govori, o delu za zedinjenje. Ta dokument je Dekret o ekumenizmu, ki je bil izdan 21. novembra 1964, na tretjem, predzadnjem zasedanju koncila. Govori namreč o ekumenskem gibanju, ki je prav gibanje za zedinjenje kristjanov v pravi Kristusovi veri.

V tem dekretu koncil ne samo kliče k potrebni reformi za uspešno ekumensko delovanje, ampak za to reformo sam daje najlepši zgled, je to reformo nekako najprej sam v sebi izvedel, ko v vabilu k edinosti in navodilih za ekumensko delovanje s toliko naklonjenostjo, dobrohotnostjo in iskreno ljubeznijo govori o ločenih kristjanih.

Vabilo k edinosti

Koncil govori o ločenih kristjanih milo in ljubeznivo, kot doslej ni govoril še noben cerkveni zbor. Na prejšnjih koncilih je proti ločenim kristjanom

včasih grmelo, kot je Bog v stari za-
vezi na gori Sinaj med bliski in gro-
mom prestrašenemu ljudstvu dajal de-
set zapovedi. „Heretiki, shizmatiki, ki
so zapadli hudičevi zvijači...“ je ve-
ljalo njim, ki so se motili, in beseda slo-
vesa je bila: „anathema sit — naj bo
izobčen, preklet“.

Danes ni sledu o tem. Koncil ne go-
vori o zmotah, razlikah med nami in
njimi, ampak poudarja predvsem do-
bro, ki je tudi v ločenih verskih kr-
ščanskih skupinah, kar nas druži med
seboj in vse skupaj s Kristusom. Kot
zakonodajalec nove zaveze Kristus z
gore deset blagrov daje novo zakono-
dajo ljubezni, sam poln ljubezni in ra-
zumevanja in usmiljenja, tako govori
ta koncil o ločenih kristjanih z iskrenim
razumevanjem, nehlinjeno ljubeznijo.

Vabi jih k edinosti v pravi Kristu-
sovi veri z vso ljubeznivostjo. Ne ime-
nuje jih odpadnike, heretike, razkolni-
ke. Učence Kristusove, učence Gospodo-
ve jih naziva, kot smo učenci Kristu-
sovi verniki katoliške Cerkve.

Kot Kristusovi učenci se upraviče-
no imenujejo kristjani, pravi, ker to
zaradi svoje posebne zveze s Kristusom
v resnici so. Zato velja o njih, da so
naši ločeni bratje.

Spadajo k božjemu ljudstvu. Čeprav
nimajo vsi vse polnosti zveličavnih sre-
stev Kristusovih, imajo vendar veliko
Kristusovega: sv. pismo in tako Kri-
stusov nauk in vero vanj, krst in živ-
ljenje v Kristusovi milosti, ljubezen do
svojega Gospoda; drugi, kot so to pra-
voslavni, imajo še več: vse zakramente,
tudi pravo duhovništvo in apostolsko

nasledstvo v svojih škofih, tako da
jih le malo loči od nas.

Različni, ne vedno verski vzroki so
privedli do verske razcepljenosti med
kristjani. A za to je bila večkrat kriv-
da na obeh straneh, ugotavlja koncil.
Ni tedaj rečeno, da smo tisti, ki smo
sicer ostali zvesti pravi veri, bili pri
sporih vedno brez krivde.

Vsi smo grešniki, pravi koncil ob
pogledu na vso krščansko družino Kri-
stusovih učencev glede na osebo posa-
meznika. Kolikor smo bili verniki ka-
toliške Cerkve tudi krivi, naj nam od-
pusti Bog in naj nam odpuste ločeni
bratje, govori koncil.

Ločeni bratje, ki so bili rojeni in
vzgojeni v svoji krščanski skupini, ni-
kakor niso odgovorni za greh odpada
ali ločitve od katoliške Cerkve, ugotav-
lja koncil. Ne smemo jih tedaj enačiti
s krivci, ki jih poznamo iz zgodovine.

Navodila za ekumensko delo

Koncil tudi daje navodila, kako naj
vsi, duhovniki in verniki, v duhu Kri-
stusove ljubezni, ki ga koncil sam naj-
lepše kaže, sodelujemo pri ekumenskem
delu za zedinjenje vseh kristjanov,
učencev Kristusovih.

Najprej se moramo varovati vsake
žalitve ločenih bratov. To da moramo
upoštevati v imenih, ki jih zanje rabi-
mo, v svojih sodbah o njih in dejanjih,
ki bi utegnili biti zgrešena in krivična.

Potrebna reforma za to delo se prič-
ne v srcu vsakogar od nas. Spremeniti
moramo svoje srce v Kristusovem du-
hu, t. j. v duhu krotkosti, ponižnosti,

bratske velikodušnosti. Priznati moramo tudi svoje napake in krivde, tudi nasproti ločenim bratom, in v duhu prositi odpuščanja pred Bogom in pred njimi.

Ta tiha reforma v skritih globinah srca je posebno važna pri trudu za krščansko edinost. Zakaj čim bolj bomo kot otroci združeni s svojim Bogom in kot učenci Kristusovi s Kristusom, bolj bomo združeni kot bratje in kot Kristusovi učenci med seboj. To nujno mora voditi k edinosti ki jo od svojih učencev hoče Gospod.

Vzpostavljajo naj se iskrene prijateljske vezi in bratsko sodelovanje s pravoslavnimi, ki daleč od svoje domovine bivajo v zahodnih deželah.

Moliti moramo po navodilih koncila za krščansko edinost. To kot posamezniki in skupno. Molitev na obeh straneh je duša vsega ekumenskega gibanja; to je duhovni ekumenizem, ki mora imeti svoj uspeh tudi za druga področja. Ta molitev je Bogu posebno draga. Koncil ne le dovoljuje, ampak priporoča, da ob posebnih priložnostih in ekumenskih zborovanjih molimo tudi skupno z ločenimi brati.

Velikega pomena je v okviru ekumenskega gibanja tako tudi molitvena osmina za krščansko edinstvo, ki jo obhajamo v zadnji dobi vsako leto od 18. do 25. januarja. V njej različne krščanske skupine skupaj s katoličani molijo za zedinjenje kristjanov. To je že neka duhovna edinost v hrepenenju in molitvi po edinosti, ki naj nekoč privede do popolne edinosti, ki jo Kristus hoče po uredbi svoje Cerkve, ki naj bo ena žreda z enim pastirjem.

Glede našega odnosa do pravoslavnih koncil ne le dovoljuje, ampak celo svetuje, da se ob primernih priložnostih in z odobrenjem cerkvene oblasti udeležujemo skupnih verskih obredov, kot npr. mašne liturgije.

Potrebno je medsebojno spoznavanje med krščanskimi skupinami v iskreni resnicoljubnosti. Zakaj važen vzrok medsebojnega nerazumevanja in mržnje je bilo medsebojno nepoznanje. V duhu medsebojnega razumevanja naj se prirejajo med strokovnjaki sestanki za dobrohoten dialog, ki more biti zelo koristen za obe strani.

Naj se današnje ekumenske potrebe upoštevajo tudi pri vzgoji in izobrazbi duhovščine, pri študiju teologije, ki naj ne bo v polemičnem duhu, ampak v pozitivnem, iskrenem ekumenskem duhu. V istem smislu naj potem dušni pastirji vzgajajo tudi svoje vernike.

Naj ne bo dalje ovira pri našem sporazumevanju z ločenimi brati naš način razlaganja verskih resnic; ta način razlaganja ni isto kot verski nauk. Res mora resnica ostati nedotaknjena, a pri razlagi razodete resnice je treba upoštevati ekumenski vidik, da nas morejo razumeti tudi nekatoličani. Pri poučevanju verskega, razodetega nauka, naj se upošteva tudi pomen posamezne resnice glede na osnove krščanske vere. V tem namreč nima vsaka resnica iste važnosti, ampak je pod tem vidikom med resnicami nek hierarhični red, ki ga je treba upoštevati za sporazumevanje z ločenimi brati.

Koncil priporoča katoličanom iskreno sodelovanje z ločenimi brati na raz-

ličnih področjih, kjer se v življenju z njimi srečajo zunaj verskega območja, kot je na socialnem, karitativnem, kulturnem področju, pri delu za mir in podobno. Tudi to more voditi k medsebojnemu večjemu spoznavanju in razumevanju in spoštovanju.

Tudi v dekretu o ekumenizmu za-
čutimo, kako je s koncilom zavel v Cer-
kvi nov duh globoke notranje reforme.
Ekumenska misel, iskrena želja po edi-
nosti med Kristusovimi učenci je kot
dih Svetega Duha, ki je danes zajel
Cerkev in svet. Bog, ki je gospodar ča-
sov, kot govori ta dekret, in vodi člo-
veško zgodovino ter srca nagiba s svo-
jo milostjo, nas je danes pripeljal do

teh plemenitih in zveličavnih želja. Pred
desetletji nihče ne bi mogel tega pri-
čakovati in pred koncilom enako nihče
ni pričakoval od njega kaj takega, kar
beremo v dekretu o ekumenizmu. Vse
je prišlo za naše človeško računanje ta-
ko nepričakovano in kot veliko prese-
nečenje. Cerkev se trudi, dela, seje in
zaliva, Bog pa daje notranjo rast, ki
nas preseneča. Cerkev se danes trudi,
da bi nekoč prišlo do podobnega in še
večjega presenečenja, za kar danes po
človeških računih ne vidimo, kako naj
bi se uresničilo, pa je možno po božjih
računih in po božji milosti — do ve-
soljne krščanske edinosti v pravi Kri-
stusovi veri.

Dr. Franc Gnidovec

Zastavo visoko!

Na pokopališču mesta Angouleme na Francoskem je spomenik, ki ima kratek in preprost napis: „V resnici krščanskemu vojaku!“ Ta napis velja polkovniku Paqueronu, ki je umrl kot 72-letni starček. Nekoč mu je njegov sin, ki je študiral v Parizu, tožil, da mu je tako težko spoznavati svojo vero med lahkomišelnimi tovariši. Oče mu je odgovoril: „Zasadi svojo zastavo tako visoko, da te bodo spoznali, kdo si. Čez 24 ur ne sme nihče več biti v dvomu o tebi, kakšnega mišljenja si. Bodi katoličan, preprost! Le ne plašljivosti in slabosti! Kdor je tako srečen, da je katoličan, mu ni treba prositi obzirnosti in oproščenja za svoje prepričanje. Nič se ne boj, ako bi te kdo imel za posebneža. Čez 40 let sem že tak posebež, pa zato še nisem zgubil na ugledu.“ (Nasprotno! Značajnega katoličana vsi spoštujejo.)

Zbogom, domovina

Aleksa Ivančeva:
begunci in
slovenska mati

Ko se je mati Barbara izkrcala na argentinski obali, se je začelo zanje povsem novo življenje. Ona sicer o tem ni hotela misliti, še manj to priznati. Čeprav je imela najmanjšega fanta, Petra, s seboj, je ni prav nič motilo, da ne bi bila neprestano mislila na svojo domačijo. Dan in noč, tudi pri delu in še v sanjah je bila pri njej...

Na mali položni vzpetini se je sončil dom že v prvem jutranjem soncu. Cvetoče pelargonije in kimajoče fuksije so pozdravljale z oken. Potem je lezel proti dolinici zeleni sadovnjak, ki je prehajal spodaj v ravne njive in travnike. Kadar so bučali razjarjeni vetrovi, so se zaganjali na oni strani v bukov gozd, ki je polnil mladost s prvimi skrivnostmi njej in tudi njenim otrokom.

To je bilo gnezdece, podobno malemu kraljestvu, v katerem je delala in živila srečno življenje.

V to tihoto pa je udaril odjek vojne hrupa, ki je bil sicer na videnj daleč, a so njegovi vali obliznili tudi to domačijo na obali.

Odpeljali so moža in se ni več vrnil: čez mesec dni ji je pastir Karel prinesel kose njegove obleke, nabrane na oni strani v gozdu. V lubje košate bukve so mu tedaj izrezali križ... in ime štefan.

Starejši sin Jernej tedaj ni strpel več. Šel je, da pomaga braniti domove pred uničenjem.

Ko so v tisti zadnji pomladi regljale strojnice prav blizu in so izstrelki granat trgali veje brstečega drevja po sadovnjaku, je na hitro pobrala nekaj stvari v culo, pograbila Petra in

odšla v Ljubljano... za dva... tri dni. Pustila je hčerko Tončko samo, da bi živina, kolikor je je še bilo, ne končala od lakote.

Pot v Ljubljani ni končala. Procesi se je vila naprej; nihče ni spraševal kam gre, še manj, čemu gredo. Slutnja nečesa hudega jih je gnala naprej in potisnila čez Ljubelj...

Zbogom, domačija v soncu — — —
čez dva, tri tedne se vrnem! Tedaj bo spet mirno in varno.

A Barbara je štela dneve, tedne. Tedni so polnili mesce in se obrnili v leto... Prvo... drugo...

— — —

Še Bog, da je pustila tedaj Tončko doma! Skrbela je za dom in živino, kolikor je mogla, dokler se ni proti jeseni vrnil Jernej, ki se je v tistih groznih in sovraštva polnih dneh zaradi mladoletnosti rešil v zapor, sicer bi šel z drugimi vred na pot brez povratka. Tako sta potem oba delala od jutra do večera in čakala dan za dnem mater, ki se bo pojavila po ozki poti čez sadovnjak... Čakala sta jo, zemlja je tožila po njej, pelargonije v oknih so že ovenele. Jesen se je umaknila zimi in mati Barbara je ostala onstran zasneženih Karavank...

— — —

Tisto leto, ko se je izkrcala na novo zemljo, se je bližal že peti božič, odkar je bila od doma. Pet grenkih let, pet žalostnih let. Vsa v mislih na toplo domačijo se je ozirala proti tujemu nebu, ki ni razumelo njene bolečine. Dom, križ v lubju bukke, Tončka in Jernej na oni strani oceana — ona s Petrom pa tu, kjer je nihče ne pozna,

kjer ni zemlja kakor na oni strani... Vse se je podrlo v njej in praznota je zazijala, sama votla praznota...

V ozadju dvorišča so ji v ropotarnici neki dobri ljudje dali streho. Tam sta se s Petrom naselila. Dom — se temu pač ni dalo reči, zato tudi nikomur ni zaupala, kje živi. Peter je bil tedaj še slaboten fantič in nihče ga ni hotel sprejeti v službo.

Tik pred božičem je prinesel od nekod nov koledar. V njem je bilo mnogo slovenskega branja in fantič ga je premlal do zadnje črke. Ko je dočakal mater, ki se je sredi popoldneva vračala z dela, ji je pripovedoval o vsem, kar je prebral. Tudi ona je kdaj pa kdaj prebrala kako stran, sprva z muco, pozneje s toplo ginjenostjo. Ob takem branju jo je rana v srcu še bolj pekla. To je bilo novo klicanje vsega, kar je izgubila, pred oči: dóma, otrok, ki ju čakata, križ na bukvi... Moj Bog, kako je težko, če človek raste iz zemlje in jo ima resnično rad!

Mesec za mescem je pregledovala, vsi godovi in rojstni dnevi so v njej oživel. V svojih mislih je obiskovala godovnike in sprejemala jih je na pragu sončne hiše nad sadovnjakom. Vsa komur je toplo stisnila roko in postregla vesele ljudi, ki so prišli v goste...

In danes — v ropotarnici. Osamljena, zapuščena, pozabljena. Še revščino bi človek pretolkel, ko bi le tako grozno pozabljen ne bil od vseh!

Pozabljena?

Dvoje src je venomer mislilo nanjo in jo še vedno čakalo. Toliko sosedov je spraševalo po njej in jo vabilo, naj se vrne... Ona pa je čakala, da se povrne vse, kakor je bilo nekoč. Tedaj

še bo šla. Ko ji bodo rekli, da je njen mož imel prav in da je po krivici bil kot seme zakopan pod bukvo, da so vsi njeni bili na pravični poti, tedaj se bo vrnila tudi ona...

Na Štefanov godovni dan se je dolgo sklanjala nad zadnjimi dnevi v koledarju. Tam je bilo ob svetem Štefanu pripisano — mučenik. Živela je s tem svetnikom, kamenjanim, zaničevanim, dokler se ji misel ni obrnila do moža, ki mu je bil prav podoben, tudi ponižan, pretepen, mučen... med koreninami bukve zakopan.

Ubogí moj mož!

Ko se ji je približal Peter in jo našel vso objokano, je s svinčnikom ob svetnika Štefana zapisala številko 5. Peter je sicer ni upal nikdar vprašati, kaj naj to pomeni, le na tihem je pogruntal, da je najbrže peti očetov god izven doma...

Potem mu je prebrala del pisma, ki ji ga je pisal sin Jernej pred dnevi: „Še to bi Ti rad povedal, da nisem mogel dopustiti, da bi do konca strohnelo tisto seme tam ob bukvi, kjer smo izrezali križ... Tam ni bil pravi prostor zanj.

Zato sva šla s Tončko, ga pobrala do zadnjega koščka... (tu je prenehala in šepetaje popravila: do zadnje koščiце... ubogí moj fant, očeta je pobiral...) in spravila v lesen zabojček. Saj boš razumela, v prav take vrste in oblike zabojček, kakor so veliki za enako reč. Napravil sem ga sam doma, da ne bi ljudem radovednosti vzbujal.

Zanesla sva ga ponoči tja na njivo nasproti tistemu lončarju, kjer si nekoč kupovala lonce in lončke za pelargoni-

je in fuksije (vzdihnila je: na pokopališču). Tam v sredini, saj se še gotovo spomniš, je cipresa in zraven tisto visoko znamenje, ki ga nihče ne bo premagal. Tam sem ga zakopal in nanj posadil korenino tistega trnja, ki pravi Jo Kristusova krona, ker ima tako dolge bodice... zato da bo imel mir, ki ga je pogrešal v življenju. Mi pa, slimi, da sem storil prav! Kaj praviš Ti?"

„Si slišal, Peter?" je dodala. „Zakopal ga je prav pod tisti veliki križ ob cipresi, sredi pokopališča, kjer smo molili na Vse svete vsako leto... Moliva tudi midva za našega očeta..."

„Moliva, mama!" je dahnil Peter.

Potem sta molila rožni venec za očeta Štefana...

— — —

Leta so minevala, Barbara pa je še vedno z enako trdnostjo čakala dneva, ko se bo vračala. Vračala domov, v domačijo nad sadovnjakom, na svoje njive, ki so valovile v šelestečem klasju, med cvetoče travnike, v bukov gozd, kjer je odmeval klic kukavice... tja, kjer spi mladost...

Peter je zrasel v postavnega fant; končal je strokovno šolo in že hodi v službo. V njegovih očeh ni več tiste žalosti, ki je bilo polno prve mesce, ne drhti mu roka, ko seže po kruhu kot takrat, ko je mati sama prinašala dvotedenski zaslužek pod streho razdrte ropotarnice. Življenje se je pogna-lo kvišku. Le eno ga skrbi: na noben način ne more prepričati mater, da ne bi mislila toliko na dom. Ne more ji

dopovedati, je tu beli kruh, ko so doma natepavali črnega.

„Domača zemlja je bila drugačna. Zrasel je krompir, žito, vse, kar smo rabili za dom. Tu nimam nič. Po vse moram v trgovino...“ je tožila.

Tedaj je Peter kupil tri parcele lepe zemlje v predmestju.

„Na, da boš rovarila po zemlji in boš srečna!“ ji je dejal, ko je sklenil kupčijo.

„Že dobro, Peter! Skrben si in rad me imaš, a jaz bom šla nekega dne domov. Tam je moja zemlja...“ mu je odgovorila, da ga je zabolelo.

Sleherno jesen sta ji sin Jernej in hčerka Tončka napisala dolgo pismo s podrobnim naštevanjem vsega, kar sta pridelala. Mati je skrbno prebiralavesti o letini in jih primerjala z onimi iz prejšnjih let. V svojem odgovoru je vedno pripisala navodila, kako in kje naj sejejo eno ali drugo in kako naj izboljšajo zemljo, da bo pridelek boljši.

„Čemu se ženete za tisto, ki je tako daleč!“ ji je pripominjal Peter.

„Fant, ti tega ne razumeš! Ni te priklenila zemlja kakor mene. Moj Bog, pozabljaš na to, kar je bilo tvojemu očetu sveto. Kaj bo s teboj?“

Petru je bilo silno hudo ob takih besedah. Čutil je sicer, da je doma tam na oni strani, kri očetova se je pretakala v njegovem srcu, spoštoval je vse, kar se je tikalo očeta. Med njima ni bilo razlike. Le razumeti ni mogel, da bi človek po tolikih letih mogel biti še vedno kot suženj priklenjen na neko krpo zemlje, ko vendar tudi drugje vzklije korenčkovo seme iz nje...

„Jaz bom šla nekega dne tja nazaj.

Tam je moj dom, moja domovina. Tudi če ti ostaneš tu, jaz bom šla!“ je znova zatrjevala.

Vsako leto je Peter prinesel nov koledar k hiši. Kakor vedno, je pregledala vse godove, rojstne dneve, vse najvažnejše svetnike in se ustavila tam na zadnji strani pri svetem Štefanu. Ob njem je vrisavala številke: 6... 10... 15... 18...

— — —

Na Petrovem zemljišču je zrasla ponosna hiša: velika, udobna, sončna. Cvetoče grmovje ob njej je naznanjalo vsako leto prihod pomladi, z rdečih pelargonij in fuksij je lila domačnost. Vsa preostala zemlja je bila zasajena s sadnim drevjem: rumene oranže so upogibale veje, sočne limone ponujale svoj zdravilni sok, številne češplje so se obložile na poletje, da so otroci sednjih hiš hodili po sladke sadeže. Ko je porumenelo listje gorelo v prvo jesen, je na trti že dozorevalo sladko grozdje...

„Zdaj pa imaš vsega, kakor doma, še grozdje, ki ga tam nisi imela!“ se je Peter nekega dne pošalil.

„Res, ali jaz imam tam svoj dom. Me še vedno čaka in jaz bom šla...“ je odgovorila.

Peter je molčal. Zdaj je bil velik in je poskušal razumeti materino srce, ki je bilo prepojeno s sokom zemlje, katera jo je čakala. Mati je bila do skrajnosti zvesta vsemu, kar je kdaj ljubila in kar je ljubilo njo.

Peter je storil vse, da bi ji življenje bilo slajše.

Tisto leto, ko je mati v koledar zarisala številko 20. se je marsikaj spremenilo. Hiša se je spremenila v resničen dom: Peter je pripeljal nevesto.

Mati Barbara je bila vesela tega praznika, a na samem ženitovanju je znova zatrdila: „Zdaj bom vsaj mirno šla. Peter me ne bo več toliko pogrešal...“

V pozni jeseni je prišlo Jernejevo in Tončkino pismo. Bilo je drobno kot nikoli. Barbara ga je že pogrešala.

Ko ga je razgrnila, je brala: „Sporočam vam, da je naše domačije konec. Sredi čez njive delajo avtomobilsko cesto. Zemljo na eni strani nje je vzela ena, na drugi strani pa druga zadruha. Naša hiša je zdaj skladišče. Ne veste, kako mi je hudo! Nisem vam mislil tega pisati, ali kaj sem hotel. Ne bi rad, da bi se vrnili nekega dne na tuje... Morebiti bova zdaj s Tončko iskala poti, da prideva k vam. Tu nimava več kaj iskati...“

Tisti dan je bilo hudo. Toliko joka in solz Peter ni še nikoli videl.

„Peter, mi boš pomagal prekopati zemljo za nekaj gred tam zadaj med drevjem?“ ga je mati prosila čez nekaj dni.

Kako silno je bil Peter vesel te njegove prošnje!

„Sveda, mati! Vse bomo prekopali. Posadite in posejte, kar se vam zdi. Ampak ne bi rad, da bi se z delom utrujali...“

„Ne, ne! Le bolj za kratek čas. Bom poskušala, kako bo uspevalo v tej zem-

lji...“ je pojasnila in bila vesela, da ji ni nič očital njenega prejšnjega zadržanja.

Tako je zemlja proti božiču že čakala na materino setev.

Ko je tisto leto Peter izročal materi nov koledar, ji je čisto na uho zaupno pošepetal: „Mati, prihajam iz sanatorija. Dobili smo fantička... Ime mu bo po očetu... Štefan...“

Mati ga je objela, kakor že dolga leta ne in se topila v veselju. Nato je šla v svojo sobo, da pomoli za oba štefana...

Ob stran svetega Štefana v koledarju pa je to leto zarisala debelo številko: 1.

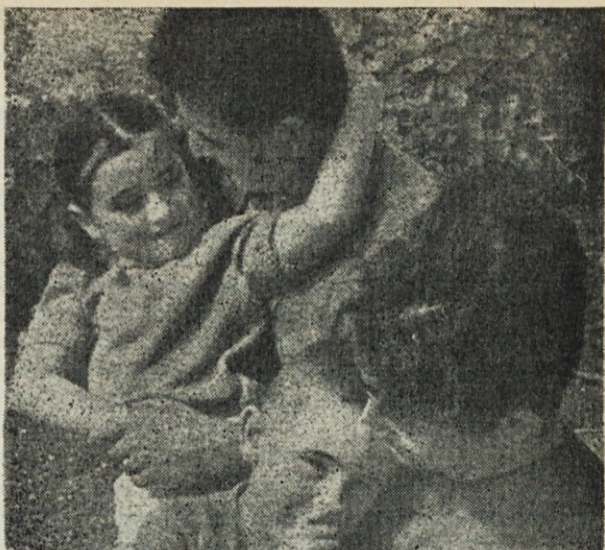
Ne da bi jo spraševali, je pojasnila sama: „Vsa prejšnja leta sem štela, koliko jih je, odkar sem od doma. Zdaj začnem znova, da boste vedeli, koliko jih bom še učkala, odkar sem dokončno izgubila dom in domovino in upanje in ljubezen... Zdaj bi le še rada šla na obisk, da bi se poslovila od nekdanje domačije, ki sem jo tedaj tako hitro zapustila. Še raje bi pa videla tisto bukev in jo vprašala, če jo je bolelo, ko smo ji zarezali križ in ime v živo lubje... Ali mislite, da drevo ne boli? Zdaj je gotovo tista rana že zaceljena.“

Pa še tisti trnjev grm pod velikim križem bi obiskala in položila njegove korenine v svojo ljubezen in zvestobo. Naj strohni tam v tisti domači zemlji ob njem, ki so mi ga vzeli, in če že drugega ne, naj napaja vsa trnje, da bo zraslo trše in bolj bodeče.“

DR. JOŽE KRIVEC

Pomen zakona in družine za narodnost

(nadaljevanje)

1. Naše dosedanje razmišljanje gradi na supoziciji, da eksistirajo in bodo eksistirali ljudje, ki so narodno opredeljeni. Za Slovence v izseljenstvu — za kar nam v prvi vrsti gre — pa je, podobno kot za one v obmejnih krajih, prav to naš osrednji narodni problem, kako dolgo se bomo kot Slovenci ohranili, ne da bi tudi mi podlegli asimilacijskemu procesu. Od tega je namreč tudi odvisno, kako dolgo bomo sploh še mogli govoriti o narodno enotnih in narodno mešanih zakonih Slovencev v Argentini, Severni Ameriki itd., in ne morda le o zakonih Argentinecev in Amerikancev slovenskega porekla.

Če bi kdo odgovoril, da je prav zaradi tega treba čim bolj omejiti narodno mešane zakone, bi brez dvoma morali priznati, da je v tem nekaj resnice. Toda, ali je to tudi vsa resnica? Ali je s sklepanjem enotnih zakonov že vse urejeno? Ali je z narodno mešanimi zakoni že vse izgubljeno? Pa tudi če bi bilo, kako jih preprečiti ali vsaj čim bolj omejiti, ko pa so dovoljeni po božjih, cerkvenih in civilnih postavah?

Če hočemo dobiti odgovor na ta vprašanja, si moramo razmerje med zakonom, družino in narodnostjo ogledati še z druge strani in se vprašati, kakšen pomen imata zakon in družina za narodnost. Ob tem bomo videli da je predvsem od naših zakonov in družin odvisno, kako dolgo bomo kljub izseljenstvu ohranili svojo narodnost. Zakaj in kako?

Izseljenci in njihovi potomci

2. Pri odgovoru moramo dobro razlikovati med izseljenci in njihovimi potomci.

Izseljenci, ki so že narodno zreli morali v tuji svet, bodo svojo narodnost pač ohranili do smrti, čeprav jim jo bo tujina verjetno nekoliko po svoje niansirala. Zato pri njih kvečjemu lahko pride v poštev, da jim otopi narodna zavest ali da jo celo popolnoma izgube in se začno prištevati drugemu narodu. S tem seveda se njih narodnost ne bi spremenila, ker kot objektivna danost ni učinek narodne zavesti, temveč njen vzrok. Vendar bi tako zadržanje ne škodilo le njihovi narodnosti, temveč tudi njihovemu psihičnemu in moralnemu zdravju. Da do tega ne pride, lahko izseljencu prav zakon in družina odločilno pomagata. Če izseljenec živi pri starših ali če si ustanovi svoj lasten dom z osebo iste narodnosti, mu bo družina vsaj deloma nadomeščala domovino, mu omogočala, da v vsakdanjem življenju goji svojo narodnost in tako ohranja in vedno bolj utrjuje svojo narodno zavest. Zato so izseljenci, ki so vrženi v tuji svet kot narodni samotarji, glede tega veliko na slabšem, čeprav jim morda ne manjkajo kaki drugi njihovi narodnosti ugodni pripomočki, o katerih pa sedaj ne govorimo.

Potrebna je vzgoja

3. Ko pa gre za potomce izseljencev, je problem njihove narodnosti vse globlji. Saj potomci svoje narodnosti ne podedujejo, kot smo zgoraj ugotovili. Podedujejo le biološki element narodnosti, to se pravi kri, če so starši iste narodnosti, če pa ne, so pa otroci tudi po krvi mešanci. Kulturni element narodnosti, to se pravi njih duševni narodni značaj, se jim pa šele po rojstvu izoblikuje pod vplivom okolja, v katerem žive. Sicer je res, da se s krvjo dedujejo v narodu enotna fiziološka svojstva, ki so obenem podlaga psihičnim svojstvom. Toda ne pozabimo, da ta podedovana psihična svojstva vključujejo takšno polnost razvojnih možnosti, da nikoli ne bomo mogli dovolj preceniti delovanja okolja, ki ta nagnjenja razvija in oblikuje. Zlasti starši igrajo pri tem veliko vlogo. Starši dajo prvo pobudo za zbuditev in oživitev teh dispozicij v otroku in jih šele napolnijo z vsebino, z vrednotami ali nevrednotami, kar odločilno vpliva na vso otrokovo bodočnost. Saj k najbolj odličnim uspehom vzgojno znanstvenega raziskovanja spada prav spoznanje, kako usoden pomen ima zgodnje otroštvo za celoten kasnejši duševno duhovni razvoj poedinca. Sicer je res, da so pri moderni mali družini pridobile na veljavi izvendružinske, javne vzgojne institucije, npr. šole. Kljub temu ne morejo v celoti nadomestiti vzgojne funkcije staršev. Družina je pedagoško v celoti pogosto učinkovitejša kot katerakoli druga vzgoja. Obenem je pomen drugih vzgoj zelo odvisen od sodelovanja staršev in domače hiše. Družinska vzgoja je potemtakem kot podlaga vsake vzgoje tudi nenadomestljiva predšola narodne vzgoje. To pomeni, da je od narodno-vzgojnega dela naših družin predvsem odvisno, kako dolgo se bomo izseljeni Slovenci v bodočih rodovih še obdržali kot taki.

To dejstvo je za družine narodno zavednih izseljencev še posebej razveseljivo, ker imajo kljub bivanju v tujini možnost, da otroka ohranijo svoji lastni narodnosti. Prav zaradi tega pa so tudi posledice zanemarjene družinske narodne

vzgoje pri izseljencih veliko bolj usodne, ker bo v tem primeru tujina njihove otroke po svoje oblikovala in narodna asimilacija bo neizbežna morda že v prvem rodu.

Družinska vzgoja pa se v bistvenih rečeh vrši funkcionalno, to se pravi, da družina najgloblje vpliva na otrokov značaj po tem, kar otrok nevede in nehotе v družini vsak dan izkusi ob dobrem in slabem zgledu, ljubezni in zatajevanju itd. Pri tem zavestno, namerno vzgajanje stopi v ozadje tako glede obsega kot glede učinkovitosti, čeprav tudi njegovega pomena ne smemo podcenjevati.

Vse to seveda velja tudi za narodno vzgojo v družini. Zato ne smemo misliti, da bo otrok narodno vzgojen, če mu starši povedo, da so Slovenci, sicer se pa njih življenje v družini prav nič ne loči od tukajšnjih družin. Za učinkovito narodno vzgojo je bistveno, da znajo starši v družini ustvariti stalno slovensko narodno ozračje, da bo otrok neprenehoma vsrkaval vase slovenstvo in tako v sebi vedno bolj izrazil oblikoval svoj slovenski narodni značaj. Zlasti je važno, da se v družinah res stalno slovensko govori, slovensko bere, slovensko poje, slovensko moli. Saj je prav jezik nosilec in posredovalec velike večine narodnih kulturnih dobrin. Zato se bodo potomci najhitreje raznarodili, če bodo izgubili svoj jezik ali se mu sploh ne bodo priučili. Pa tudi slovenski običaji, verski in drugi, naj se v družinah čim bolj ohranijo.

Seveda bo poleg tega zlasti v tujini treba otroka tudi zavestno vzgajati v narodnem duhu, odkrivati mu narodne vrednote, navajati ga, da ceni in zavestno v sebi goji elemente, ki so za narodnost pomembni, zlasti jezik in pa kri: jezik, da se ga res dobro nauči, da mu bo preko govornice in tiskane besede pot odprta do vseh narodnih kulturnih vrednot; kri pa, da jo ohrani tudi v svojih potomcih, da si zato po možnosti ustvari res slovensko družino, v njej da narodu čim več otrok in poskrbi seveda tudi za njih narodno vzgojo. S tem more narodna vzgoja prispevati važen delež k pravi motivaciji za sprejem otroka, ki je danes v veliki krizi. Tako bo pristna narodna vzgoja v družini nujno tudi vzgoja za narodno družino. Zato pa je tudi najpomembnejše sredstvo za ohranjanje narodnosti v bodočih rodovih.

Ko pa tako poudarjamo narodno vzgojo, si je nikakor ne predstavljamo osamljene, ločene od ostale vzgoje, zlasti verske in moralne; kajti pristna vzgoja je celostna, upošteva vse bistvene dobrine človeka, ali pa ni res učinkovita vzgoja. Zato bo tudi narodna vzgoja v družini in za družino le tedaj zares učinkovita, če bo tesno naslonjena na versko in moralno vzgojo. Najprej zato, ker je del tradicionalne slovenske narodnosti tudi slovenska vernost in poštenost, pa tudi zato, ker je v luči krščanskih načel mogoče narodnost prav vrednotiti in ker so verski nagibi najmočnejši tudi za našo ljubezen do narodnosti; in končno, ker je tudi posrečena narodna vzgoja v družinah predvsem posledica posrečenih zakonov, katerih pa ni, brez upoštevanja verskih in moralnih vrednot. Polno učinkovita narodna vzgoja bo torej možna zlasti v družinah, ki niso le narodno za-

vedne, temveč tudi globoko verne in moralno neoporečne. Nasprotno pa verska mlačnost in pomanjkanje morale navadno tudi narodnosti ne delata nobene usluge. Zlasti zakonska nemorala, pa naj že gre za zakonsko nezvestobo ali za razporoko ali za grešno preprečevanje rojstev ali kar je še temu podobnega, je direkten napad na zakon in njegove dobrine in zato tudi vsaj indirektnen napad na narodnost; saj je zakon zibelka narodnosti, družina pa tista čudovita delavnica, kjer se narodnost oblikuje in ohranja.

Narodno mešani zakoni

4. Doslej smo imeli v mislih narodno enotne zakone, ki se svoje narodnosti zavedajo in dolžnosti do nje izpolnjujejo. Kaj pa bomo po vsem tem rekli o narodno mešanih zakonih?

Zgolj z narodnega stališča niso zaželeni in priporočljivi. Po njih se namreč meša kri v potomcih in se tako slabi biološki element narodnosti, dokler se popolnoma ne zabriše. V njih se otroku tudi težje posreduje v vsej polnosti duševno kulturni element narodnosti, čeprav v nekaterih primerih tudi to ni nemogoče: pomislimo le na kraljevsko vladarske družine, ki so skoraj vedno narodno mešane. Še posebej pa so narodno mešani zakoni za narodnost škodljivi v narodno obmejnih krajih, kadar z njimi pride v tuje roke tudi kos narodne zemlje in se s tem krči narodni življenjski prostor.

Vendar pa tudi narodno mešan zakon more in mora biti sklenjen z narodno odgovornostjo. More biti: kajti zakon in družina sta višji dobrini kot narodnost, zato ji ne moreta biti podrejeni. Kadar se torej narodni interesi ne dajo spraviti v sklad z interesi zakona, jih je treba žrtvovati. Mora biti: ker je narodnost vendarle dobrina, je za mešani zakon treba imeti tehtne razloge, toliko bolj, kolikor večjo škodo pri tem trpi narodnost. Prav zato pa tudi zakoncí narodno mešanih zakonov ohranijo vse dolžnosti do lastne narodnosti, v kolikor so z njihovim položajem združljive. In če te dolžnosti dejansko izpolnjujejo, bo narodni deficit v njihovih zakonih verjetno manjši, kot v narodno enotnih zakonih, ki jim pa za narodnost ni mar.

Indirektno pa morejo narodno mešani zakoni celo imeti velik pomen za narodnost. S svojo eksistenco nas namreč opozarjajo, da narodnost ni nekaj absolutnega, in nam tako pomagajo do narodnosti zavzeti pravo stališče. Zakaž narodnosti ni v škodo le, če jo omalovažujemo, temveč tudi, če jo precenjujemo; če bi precenjevali lastno narodnost in podcenjevali tujo. Okušali smo grenke posledice narodne prenapetosti od nemške, madžarske in italijanske narodnosti, okušamo pa tudi blagodejne učinke narodne strpnosti v izseljenstvu. Tudi sami se moramo varovati pojavov narodne pretiranosti. Če jih ne otrebimo, bomo bolj škodovali naši narodnosti. Pomislimo le, kako nam je večkrat vse slovensko boljše že samo zato, ker je slovensko, in vse neslovensko slabše, manj vredno ali vsaj čudno samo zato, ker ni slovensko. Na tej podlagi včasih skušamo tudi otroke

vzgajati v slovenski zavesti in slovenski narodnosti, ker da je boljša. Pa učinek utegne biti ravno nasproten. Otroci, ki niso tako čustveno navezani na slovenstvo kot mi, bodo zlahka ugotovili, da nimamo vedno prav. Pa tudi če bi imeli prav, nam zlepa ne bodo pritrdili. Potomci izseljencev namreč argentinsko stvarnost močnejše dojemajo kot slovensko. Kar pa se močnejše dojemata, se kaj pogosto — čeprav ne logično — zamenja z boljšim. In če naj gre pri primerjanju narodnosti za boljše, kako bi jim tedaj zamerili, ako se za slovenstvo ne bodo navdušili.

Poleg tega ne smemo pozabiti, da je v potomcih izseljencev veliko več argentinske stvarnosti, kot si mi predstavljamo. Zato vsako podcenjevanje argentinskega več ali manj žali tudi nje, vsaj podzavestno, in jih še bolj odtuja je slovenstvu. Če mi nimamo razumevanja za otroka in njegovo argentinsko stvarnost, zamanj pričakujemo, da bi on imel razumevanje za nas in našo slovensko stvarnost. Vsako pretiravanje narodnosti se prej ali slej maščuje nad narodnostjo samo.

„SREČO ŽE HOČEVA“

Dunajski župnik dr. Henrik Hinner pripoveduje v svojem župnijskem listu tale dogodek iz svojega dušnopastirskega delovanja:

Pred nekaj leti sta sedela v pisarni župnijskega urada zaročenec in zaročenka, oba mlada, zdrava, polna življenja. Izjavila sta, da ne nameravata biti cerkveno poročena in da prosita, naj jima to izjavo pismeno potrdim. Vprašam prijazno: „Zakaj ne marata sreče in božjega blagoslova v zakonu?“ — Ženin se lahkomišelnostno izgovarja: „Srečo že hočeva; ali za to ni treba Gospoda Boga. Srečo si hočeva sama dati. Jaz sem mlad in čvrst; nosil bom ženo, ki je mila in dobra, na svojih rokah.“ Moje prigovarjanje ni nič izdalo.

Čez 10 mesecev je stopil v pisarno nebogljjen človek. Začuden ga pogledam. Opazil je moje presenečenje, pa je sam spregovoril: „Prečastiti! Jaz sem tisti, ki ste me opozorili, da iščem srečo brez Boga. Najina sreča ni dolgo trajala. Pri neki nesreči sem se pohabil za vse življenje; žena mi je pa umrla v Stenhofu (umobolnica). Res! Taka je sreča brez Boga!“

„Dnevnik sobarice“

Film in televizija se danes najbolj vrvata v dnevni vrtnec našega življenja. Film je že dolga desetletja polnoleten, televizija pa se je že razmahnila s tolikim zagonom, da je postala nevarna ne samo gledališču, ampak tudi filmu — obema, filmu in televiziji, je dano, da po svoje oblikujeta sodobno umetnost in civilizacijo in ker nas oboje zajema v celoti v svoj tok, je vedno bolj vidno, kako film in televizija že odrejata ritem našega življenja in s tem v veliki meri tudi njega vsebino.

Do konca prve svetovne vojne se je film prebijal skozi otroško dobo — zgodbo na platnu je morala spremljati primerna glasbena spremljava —, naturalizem je mogel nuditi samo več ali manj razkošno in razbrzdano povest; film je sledil čustvovanju in oblikovanju naše duševnosti, ni ga pa usmerjal ali vzgajal. Ko se je pretrgala vez z naturalizmom in impresionizmom, je v ekspresionizmu nastopila nova doba tudi za film — Chaplin je s svojimi komičnimi filmi odprl vrata v fantastičnost, polno pravljичne romantike — filmski svet je za Chaplinom začel iskati v človekovo notranjost s prijemi izražanja notranjega dogajanja navzven, kakor je to terjal ekspresionizem.

Pri tem se je v filmu vpletlo prvo srečanje z literaturo; psihološki kompoziciji režije se je pridružila analiza

duševnih človekovih in umetnikovih stavov — na platnu se ni več kazala samo zgodba ali romantična povest — s platna je moralo zaveti vzdušje, ki je gledavcu vsiljevalo dolžnost, da je moral v sebi graditi sodbo pri srečanju z dogajanjem, hkrati pa se je nujno moral odpirati presojanju lastnih skrivnosti v sebi, lepih ali slabih.

Po poti analize do novih spoznanj

Režiser Bunuel je avtor filma „Dnevnik sobarice“, ki ga je francoska filmska industrija izdelala v letu 1964 in je glavna igravka v filmu Jeanne Moreau — pač glavna junakinja vseh velikih filmov v preteklih petih, šestih letih. Kar je bila nekoč za dramski oder velika Sarah Bernard, to je danes utelešeno v igravki Madeleine Renaud (skupno z Barraultom vodi igralsko skupino v pariškem Odeonu, poleg Comedie Francaise vodilno gledališče v Parizu in zato tudi v Evropi), in je v filmu posebljeno v junakinji filma „Dnevnik sobarice“: Celestina je Jeanne Moreau. Zgodba se na začetku postavi v gradič na podeželju — v obširni zemlji in prostoru vdira s sredstvi in prijemi navadnega, proletarskega dekleta — toda v gradiču je zbrana družba ljudi, ki jih bo njena navzočnost razburila in razgalila do zadnjih skrivnosti.

Zakaj je naš svet nov?

Celestina ni kriva, da je svet okoli nje pokvarjen — nastajajoči razkroj le-ga na vse in celo z nekaterimi natu-ralističnimi sestavinami se mora režiser srečavati, da dovolj poudari globino zlo-čina, tragedije — pa ali je na kon-cu možna rešitev? Celestina sprejema svet tak kot je, mora sprejeti zlorabo in zlobo in se z njima celo sprijazniti, toda onstran vsega je nova resnica, ki jo že živi in ta novi svet se uveljavlja, dasi se vidi, da je plod greha in zlo-čina.

Režiserju Bunuelu očitajo, da je v seciranju sodobnega sveta sadist; brska v najgloblje predele in ko ugotovi, da je svet še bolj pokvarjen in krvav, ga pusti tak kot je, ker so v človeškem

redu nepopolnosti, brez katerih ne bomo do konca sveta.

Celestina se srečuje z ženinom Jo-žefom s slovesom poštenega malome-ščana, toda še bolj jo zanima njegova zgodba; sluti, da je on morivec in os-krunjevavec maloletne Klare — njeno grozno iznekaženo telesce so našli v gozdu pod grmom, toda pravica do kriv-ca — morivca ne more, ker poln napak živi med domačini v slovesu poštenja-ka in celo zanesljivega, cerkvenega po-božnjaka. Celestina sluti in nazadnje ve, da je on umoril deklico, in da bi zločin odkrila in dekletovo smrt kaznovala, zaigra vlogo zapeljivke, kjer se Jožef da ujeti, celo s smehom vzame na zna-nje njeno obtožbo morivca, toda s svojo krvavo vestjo zapeljevanju ne nasede, ker hoče Celestino nedolžno povesti pred

Jeanne Morreau
v vlogi Celestine

oltar, kamor jo bo res popeljal kot pravo nevesto po opravljeni predpisani civilni poroki. „Zgledni“ Jožef je zadostil obojemu — Cerkvi in državni oblasti — malo truplo je že strohnelo, Celestina in Jožef bosta kmalu odšla v bližnje mesto, kjer bosta odprla bar in v varnem blagostanju ustvarjala zgleden dom in mirno urejeno družinsko življenje. Celestina ni mogla iz kože sobarice in je pri Jožefu ostala, kar je bila — Jožef pa z velikim razumevanjem vseh pravic in krivic na svetu mirno streže gostom...

Nad obema bo za vedno ostala skrivnost otrokove smrti v gozdu — njuno nedoslednost in nepopolnost bo nepopolni svet varno pokrtil s svojo odejo.

Zaključek je tak, kakor bi mogel biti tudi v vsaki starejši zgodbi — saj je Bunuel vsebino filma priredil po povesti, ki jo je napisal Mirbeau v letu 1900; vendar je sam izjavljal, da je sedaj nalašč spremljal zgodbo s sadizmom, ker je hotel vzbuditi v gledavcu občutje nesreče in nebogljenosti. Moralna novost tega filma — pa tudi podobnih pri Antonioniju, Viscontiju in Felliniju — je popolna predanost človeški bedi, ki vkljub napredku civilizacije in bogatiji sodobne kulturne rasti ne more iz zadnjih spon bremen — zakaj pravica ne

more biti na svetu uresničena v popolnosti in zato človeštvo tako zelo trpi.

Kje je središče borbe in dogajanja?

Vsi sodobni režiserji izjavljajo, da iščejo katarzo — očiščenje sveta. Naj globlje je pri tem prodrli toliko problematični švedski umetnik Ingmar Bergman. Takoj za njim je Fellini — ob njih pa cela skupina mladih francoskih filmskih umetnikov... Podobe in barve jim nič več ne pomenijo, razgaljajo dogajanja do zadnjih odtenkov, radi bi odkrili, kaj je onstran poslednje epizode... kje je svet kjer ni skrivnosti in ni trpljenja.

Italijanski neorealizem in za tem francoski „novi val“ nista zmogla najti odgovor in zato vnašata v film mnogo literature — literarni del pa se uresničuje z ustvarjanjem ozračja, ambienta... Filmi se razpredajo kot neskončna freska; toda freska je za steno, ne kje med nebom in zemljo in gledavec si jo mora pričarati ali iz vesolja, ali iz sebe.

Proti temu se borita ameriški in ruski film, ki uvajata novo dobo baroka. Prvi poskusi so že med nami in njih analiza bo pri obravnavi nekaterih novih ruskih in ameriških filmov.

Ruda Jurčec

Pri slovečem spovedniku p. Britaineu je opravil spoved višji francoski častnik. Ko je prejel odvezo, je dejal spovedniku: „Francoski kralj z vsem svojim bogastvom ne more biti bolj srečen, kot sem zdaj jaz. Nikdar v življenju še nisem okusil tako sladkega veselja kot zdaj.“

Zadeva | za vse občane

Ob ljubljanski
radijski igri

V ljubljanski „reviji za kulturo in družbena vprašanja“ Problemi, leto II., št. 20—21 (1965?) je na straneh 830 do 851 priobčena „agitka“ — radijska igra *Za naš skupni socializem* (Zadeva za vse občane). Spretno jo je napisal Matjaž Kmecl in je bila odkupljena na natečaju za radijske igre pri RTV Ljubljana 1964.

Avtor postavi poslušavce v zadnji gimnazijski razred, ko dijaki pišejo poskusno maturitetno nalogo z naslovom *Najlepša je mladost*.

Socialistična stvarnost

Pred nami se razgrinjajo misli in doživetja posameznih dijakov in dijakinj, odpira se nam pogled na „socialistično stvarnost“, predvsem na položaj mladine. Resnično: film *Jutranji izprehod*, ki smo ga lani videli v Buenos Airesu, ni lagal (zato so ga v Ljubljani takoj po premieri vzeli s programa).* Socialne, gospodarske,

idejne razlike med družbenimi plastmi so še večje, kot so bile v meščanski družbi. Vladajoči (Djilasov „novi“) razred je vsemogočen in nedotakljiv. Ostali ljudje ga prezirajo, sovražijo, a se mu na zunaj po večini klanjajo. Vredilno plast sestavljajo hinavci in kvasači — deset Cankarjev bi bilo premalo, da bi posvetili v gnusobo teh pobeljenih grobov —, grabežljivci in uživalci. Za veljavnost, „zaslužnost“ in bogastvo takih očetov, se skrivajo njihovi mehekuzni otroci brez idealov. Tako kot v najbolj dekadentnih dobah zgodovine se valjajo po blatu vseh mogočih grdobij; komunistična „vzgoja“ je iz njih pregnala vse predsodke, „komplekse“, „inhibicije“, altruizem, in ker jim je komunistični „red“ to omogočil, se lahko popolnoma predajajo životarjenju, ki mu je italijanski filmski režiser nadel ime „la dolce vita“.

Privilegiranci

Naj nam citirana agitka prikaže nekaj prizorov in tipov tega novega razreda — očetov in sinov (in hčera).

* Novo potrditev je dalo zadnje pi-smo jugoslovanskih škofov, priobčeno v tej številki Duhovnega življenja.

„Morala bi pisati — tako premišlja, preden se spravi k pisanju poskusne naloge, učenka Marija Plemelj —... o tem, kdo iz mesta je šel v brigado (otroci iz privilegirane kaste ne!) in kdo je pri klubu „razdevičevalcev“ in „twistarjev“; da je Mirjam (hči „zasluznega“ voditelja) abortirala s šestnajstimi leti (h koncu zvemo še, da baje niti ni vedela, s kom...), o njenih „hausbalih“ in o mestni smetani, o kateri Mrcina (partijski profesor) trdi, da je ni, pa je! O, pa še kako je!“

Pozneje vidimo Mirjam v pijani družbi sošolk in sošolcev v weekend hišici, ki jo je dal na razpolago njen oče in kamor so se pripeljali z avtomobili. Tam uganjajo najbolj gnusne nečednosti.

Ista učenka Plemelj se spominja na svoj prvi gimnazijski ples: kako je zapuščena sedela v svoji skromni praznični obleki in „mahoma opazila, kakor vse ženske to hitro in z bridkostjo in jezo opazijo, kako neskončno revna in oskubena je sedela spričo vseh bleščečih srebrnih, zlatih, belih, črnih toalet. Bile so tam hčerke inženirjev in direktorjev, predsednikov in sekretarjev.“

Nekoč se je zgodilo, da si je neki profesor drznil Mirjam dati slab red. Pritisnili so nanj. In on je vprašal — bil je mlad —, kaj od njega želijo: „Ali to, da opremi vse izbrance, sinove predsednikov, direktorjev in sekretarjev, z odličnimi ocenami ali da pravično in pošteno oceni njihovo znanje.“ Posledica? Mirjam je pred komisijo seveda izdelala, mladi profesor pa še danes čaka na stanovanje.

Ko so dijake silili v brigade, so pri Mirjam in pri Fredyju naleteli na ta

dokončni odgovor: Mirjam: „Že takoj na začetku sem ti rekla, da me oče ne pusti. Če te zanima še kaj, se obrni nanj, pa ti bo razložil. Vsa družina naj sеди zadnje sile za socializem, lepa reč! Zakaj pa Fredy ne gre?“ Fredy: „Ne boj se zame! Moj stari je pri koritu, bo že naredil, da bo vse lepo in prav.“

Ko so si nekateri dijaki upali nekaj o teh stvareh napisati v svoj list, je ravnatelj podivjal. Odstranil je profesorico, ki naj bi jih bila nahujskala, v zavod za živčne bolezni in skušal vso zadevo potlačiti, „da reši ugled šole“. Študenta, ki je z njima o tem govoril, razložita na povratku v razred ravnateljevo postopanje tako: „Ugled mu je figo mar. Za svojo ritko se trese. Tak je kakor vsi.“

Kako gledajo razvajeni in pokvarjeni otroci iz družin „voditeljev socializma“ na druge, je videti iz afere, ki jo je morala obravnavati mladinska organizacija: Mirjam je revnega sošolca z dežele nazijala s „farjem“ in „kmetom“: „Kmet hribovski! Kje si se pa manir učil! Denar kradeš družbi, da se boš za farja izučil, saj poznamo to! Med vojno bela garda, po vojni klerikalci! — Kako si pa oblečen, haha!“ Predsednik se je za fanta le potegnil, ker je bil iz stare partizanske hiše, ki je vse dala za „narodnoscobodilno vojsko“. Marija je spet apelirala na svojega očka in potrdila: „Kmet je kmet! Leglo farjev...“ Ravnatelj je vse potlačil.

„Socialistično poštena“ mladina

O tem, kako se godi ljudem, ki jih režim preganja, ki jim ne zaupa, ali ki

si drznejše pokazati samostojno mišljenje, iz agitke ne izvemo. Pač pa je prikazana velika razlika, ki vlada med pripadniki „novega razreda“ pa ostalimi pristaši „socializma“. Taki pristaši socializma so tudi dijakinja Marija Plemelj in njeni starši. Če bi hotela odkrito pisati — tako premišlja pred poskusno nalogo —, bi morala pisati „o tem, da doma stanujemo — osem nas je, kadar pride še Alenka iz Ljubljane domov — v eni sami sobi s kuhinjo, medtem ko je lahko sosed postavil za hčerko, ženo, zase, avto in psa celo hišo; o tem, da Alenka za študij na univerzi ni dobila štipendije in da jo je dobila sosedova punca, ki je ne rabi.“

Vendar je Marija Plemelj še zadovoljna s socializmom. Ravnatelju se izpoveduje: „Bila sem v brigadi, želim graditi socializem — to je moj življenjski smoter; želim posvetiti vse svoje moči za tisto, kar so ustvarjali naši očetje v borbi; vendar mislim, da imam pravico tudi kritizirati.“ Boli jo, kar počno privilegiranci, ni pa še mnenja, „da so takšni spodrsrljaji značilni za našo družbo“. Bivanje v brigadi ji je prineslo nekaj najlepših doživetij. Tam so se čutili res enake. Tam ni bilo vsemogočnih očetov in njih družin, „ki se jih drži gloriola največjih in edinih borcev za socializem... Ampak — tudi mi gradimo socializem! Zato smo šli v brigade! Enakovredno ga želimo graditi! Ne samo v brigadah, vsepovsod!“

V krempljih tesnobe

Poleg teh, ki jih še drži vera v socializem, poleg onih, ki to vero drugih vporabljajo le za svoj žep in užitke,

in poleg mladih ljudi, ki vedo, kako je prazno eno in drugo in so jim starši in bogve še kdo posredovali vero v Boga, (o teh ni niti besedice v agitki), pa so še taki, ki se jim vse podira in jih preplavlja groza bivanja. Tak je Boštjan na robu tistih orgij v weekend hišici: „Kaj nisi še prav nikoli pomislila, zakaj živimo? Zakaj živim jaz, ti? V čem je smisel tega, da smo?“ Eden od „socialistično poštenih“ dijakov odvrne: „Nekateri ne utegnemo. Preveč moramo še misliti na to, kako smo.“ Boštjan pa nadaljuje, kako se za potešitvijo lakote in nagonov odpira zmerom novo brezno. „Včasih je lahko človek šel in ponoči s psi tulil v nebo, ali kuril kresove nad genovskim zalivom, ali sežgal kako coprnico. Danes noče tega nihče več razumeti. Mysticizem, praznina, prenaseljenost, ekonomski mehanizmi. Vse, kar nam je še ostalo in kar se je rodilo na novo, je jazz.“ Razbrzdanci so „kot čreda vsega sitih živali. Nekje globoko v njihovem nagonu je zasajena kot izvirni greh groza, toda v samobrambnem instinktu jo žele izgnati s hrupom, z ritmom, z žrtjem in paritveno naslado.“ Boštjan sam hodi s čolnom na morje in skuša z mislijo dojeti dno: „potapljam se globlje in globlje, zmeraj bolj strah me je. Dna noče biti... Potem pride trenutek groze, trenutek popolne osamljenosti in izvrženosti sredi brezmejne, strašne skrivnosti obstoja.“

Vprašanja

Iz agitke ni razvidno, če se tudi „socialistično poštenim“ dijakom pojavljajo taka vprašanja. Pač pa se vprašujejo tole: „Ali Mirjamine oče ve

za vse to (nemoralnost in pokvarjenost privilegiranih sinov in hčera)? In če ve, ali razume? Od kod potem njegove besede o zdravi mladini, o svetlem izročilu, njeni silni notranji moči?... Ali je Mirjamin oče res proletarec? Ali tako slepo vidi pred seboj samo cilje socializma, da ne vidi Mirjam in njenega početja... Od kod in po kakšni pravici njemu vse te hiše, kar ima? To ni prišlo iz gole vere v socializem. prava vera bi vse to razdelila med tiste, ki nimajo; prava vera sploh ne bi mogla vsega tega nagrabititi skupaj.“

Odgovori

Na taka vprašanja dobe sem in tja odgovor kakšne avtoritete. Ravnatelj npr. zanika v dijaškem listu kritizirana dejstva: „Od kod te ideje?! Kaj mislite o tej „motorizirani smetani“, o privilegirancih, o dednih zaslugah! V socializmu tega ni! To je abnormalno, bolno, histerično, atavizem... Reakcionarno! Revizionizem!“ Ko dijaki govorijo o pravici delavskih družin do civiliziranega bivališča, jih nadere: „Veste, kaj je to? Drobnolastniška mentaliteta! Nergaštvo! Komaj pogleda v socializem, že hoče imeti svojo palačo, packard in ves komfort! Socializem ne more reševati teh vprašanj čez noč!“ Ko naravnost pokažejo na Mirjaminega očeta, za hip osupne, potem pa se postavi zanj: „Ne bodite nesramni! On je eden izmed tistih starih borcev za socializem, ki bi nam morali biti vsem za zgled, ne pa da smo do njih tako nizkotno umazani! Kdor družbi več daje, mu tudi družba več da!“ In ko dijaki o tem podvomijo, zakriči ravna-

telj: „Še eno zinite, pa bom sam poskrbel, da pridete pred sodišče.“

Drug odgovor: „Zaboga svetega (!) — v majhnem mestecu je to v vseh časih in razmerah enako...“

Vsaj za poskusno maturitetno naloge si dijaki sami dajo tale odgovor: „Piši, kakor hočejo.“

Zaključek

V Zaključku pravi avtor: „Eno drži: Namesto da bi se s četrto a vprašanih, ki so jih sami zapazili okoli sebe, ki torej niso iz trte zvita in jih občutili na lastni koži, odkrito pogovorili — nobena družba ni brez napak — so jim prepovedali govoriti o njih... Razočarali so jih; dali so jim vedeti, da hinavci in brezvretenčarji pridejo laže skozi življenje, kakor pokončniki.“

Zločin proti socialistični družbi?

Da je to res, vsak bravec zlahka uvidi. Ne more pa avtorju pritrditi, ko nadaljuje: „Kjerkoli in kadarkoli se kaj takega zgodi, je to zločin proti socialistični družbi.“

„Socialistična družba“ je vendar surženjska ustanova pod diktaturo komunistične partije. Za zločin velja v socialistični družbi samo to, kar je naprejeno proti partiji in njeni diktaturi. Ali niso profesor Mrcina, ravnatelj in Mirjamin oče predstavniki in branivci te nedotakljive oblasti?

Kdo je kriv?

Da stvari niso čisto preproste, je razvidno že iz prvega dela Zaključka

radijske igre. Tam se avtor sprašuje: „Kdo je bil kriv, če četrtišolka Marija Plemljeva ni napisala svoje poskusne maturitetne naloge pošteno in po svoji vesti?“ In išče: „Načela naše družbene ureditve? — Ne, ta določajo vsem enake pravice in dolžnosti. — Učni načrti? — Nemogoče; preveč jasno določajo, naj učnovzgojni proces razvije v mladem človeku smisel za družbeno progresivno kritiko, za samoupravljanje, naj ga oblikuje v poštenega, iskrenega, družbi koristnega človeka. — Kdo potem? Nezmožno, preslabo plačano, od vsakogar odvisno učiteljstvo, ki mu je „ugled“ šole in kar je s tem povezano, več kot iskren, nepopačen mlad človek? Mogoče. Nenačelni odnosi ljudi na različnih delovnih in druž-

benih položajih? Mogoče. Ekonomske, oziroma socialne razlike med njimi? Prav tako mogoče. Razmere v majhnem mestu? Verjetno.“

Vir zla

Zanimiv je vrstni red odgovorov. Z zadnjimi štirimi se lahko strinjamo: v njih je delna razrešitev problema. Obenem pa je razvidno, da so od konca proti začetku vedno bolj odvisni od prvih dveh, na katera je avtor tako naglo in odločno (mogoče tudi prepričano) odvrnil: Ne, nemogoče. A prav tam je krivda. Načela „socialistične“ družbene ureditve so zmotna. Zmotna je njihova „filozofska“ podlaga — materializem. Zmotno je njihovo pojmo-

Jesenice imajo od vseh slovenskih mest najvišjo nadmorsko višino (589 m)

vanje človeka, o katerega izvoru in cilju ne vedo nič in o katerega nadnaravni vrednosti nimajo pojma. Zmotna je dogma ateizma, ki vesoljstvo spači v prazno igro slučajev. Kako je na takih podlagah mogoč uspešen „učno-vzgojni proces“? Kdo na vsem svetu — in ne le po krivdi rdečega režima „nezmožno, preslabo plačano, od vsakogar odvisno učiteljstvo“ — more na takih podlagah oblikovati otroka in mladostnika v poštenega človeka?

Kaj pa je sploh poštenje za komunisto? (Za 100% komunisto, ne za mešanico krščanske morale, meščansko-liberalnih nazorov in navad in marksistične dresure!). Ali se sploh dá pomisliti na poštenje, če ni nepremakljivih, to je večnih temeljev, in ni sankcij vse poravnavaajoče pravičnosti? Ali se je mogoče vzgojiti v značajnega človeka, če ti partija danes priporoča svobodno „ljubezen“ in dovoljuje splav, jutri pa to prepove? Če ti vbija v glavo navdušenje in zvestobo do voditelja (ki ga bo njegov naslednik verjetno polil z gnojnico), istočasno pa te ščuva proti lastnemu vernemu očetu in krščanski materi? Ali ni skrajno naivno pričakovati, da bodo v takem okolju zrasi pokončniki, ko pa se zaradi kruha in miru moraš naskrivaj cerkveno poročiti in naskrivaj krščeovati otroke? Ko moraš na sestankih in tečajih poslušati bedake, lažnivce in zločince, da te uče, kako biti koristen član družbe, kako verjemi, da ni Boga, da ni duše; da so gospodarski zakoni glavno gibalo zgodovine; da Kristusa ali ni bilo ali pa je bil predhodnik komunizma; da je vsa filozofija s krščan-

stvom vred do Marksa zmotna; da je ta krščeni Žid pogledal vsemu do dna in mu je le demonski krvolok Lenin še enak; da bo človeštvo prišlo do sreče preko sovraštva, tiranije in zločinov, ne pa po pravičnosti in krščanski ljubezni.

Zločin, ki vpije do neba

Zakrivati človeku, da celi družbi, celemu narodu resnico in porabljeni vsa sredstva, da do nje ne pridejo, je zločin, ki vpije do neba. Namesto resnice mečejo zaslužnjem ljudem prežvečene in presušene surogate. Kako naj ob tej hrani zaživi duša mladega človeka, kako je mogoče od njega pričakovati idealizma? Ko predsednik M(ladinske) O(rganizacije) pokliče predse Fredyja, potem ko je ta napadel zvečer neko vajenko v parku, in mu reče: „Naše mišljenje je, da vse to, kar si storil, ni v skladu z likom mladega človeka v današnji družbeni ureditvi,“ dobi res iskren (ker Fredy spada med privilegirance) odgovor, tak, kot ga je po vsej logiki lahko pričakovati: „Moje mišljenje pa je, da naj vas vrag pobere... In nikar mi ne pridigaj o socialističnem liku in podobnih oslarijah! Sam dobro vem, kaj počnem! Mišliš, da je socializem menišija, če si ti in kar vas je takšnih, sami zakompleksani zamorjenci! Poglejmo stvarnosti v obraz: kaj pa imamo od življenja... zakaj naj se morala začne prav pri meni?“

Vzgoja

Če je vzgoja najtežja umetnost tudi tam, kjer so vsa pota do resnice odprta, kjer vzgojne postopke navdihuje

evangelij in stoji pred duševnimi očmi neskončno mila Jezusova postava; kjer že otroku razlagamo najvažnejša dejstva in mu molitev in zakramenti pri-
našajo milosti in moči za izpolnjevanje največje zapovedi: ljubezni — kako more uspeti tam, kjer je vse to prega-
njeno, zanikano, zasmehovano?

Strahotna ironija je, da prav tam, kjer spodredujejo vse vezi z nadnaravnim svetom, proglašajo za bajko izvirni greh in njemu sledečo slabost človeške narave. Dokler so komunisti v rušilni vlogi, znajo to slabost in nag-
njenje k slabemu mojstrsko izrabljati. Ko pa je treba graditi, to slabost zanikajo, tako da so njej nasproti dva-
krat brez moči. Zakaj nasilje, kontrola, strah so spet surogati, ki slabosti ran-
njene narave ne morejo pomagati, mar-
več jo prepuste v plen vsem notranjim in zunanjim sovražnikom.

Jedro problema

Da se vrnemo k vprašanju Kdo je kriv! Vsa kritika razmer v „socialistični družbi“ je prazna in „tolerantnost“ komunističnih oblasti do kritike ne more prinesiti nobenih rezultatov, dokler se kritika sme lotevati samo postranskih pojavov in posledic, prepovedano pa ji je lotiti se vzroka zla: komunistične ideologije in diktature. Ako naj bi kritika imela res obliko dialoga, ne bi smelo biti v naprej prepovedanih tém, in dialog bi moral biti prav tako svoboden doma v Sloveniji, kot je v Trstu ali v New Yorku.

Ako bi rdečim tiranom res šlo za blaginjo družbe, bi morali iz nje naj-
prej odstraniti žarišča kužne infekcije — sami sebe.

Ameriški novinar Günther je napi-
sal obširno knjigo o sovjetski Rusiji. Njegova težnja po objektivnosti je zbrala veliko dragocenih podatkov. Pogreši pa pisec, kadar primerja sedanjo Rusijo in svojo domovino, kot da bi bili na isti ravni. To je tako, kot če bi mirno primerjal npr. žandarmerijo (ali pa Frančiškov tretji red) in razbojniško tolpo. Gotovo boš odkril sličnosti, podobne prijeme v organizaciji; odkril boš napake in grehe tudi v nabožni ustanovi, kaj šele pri žandarjih, vendar so temelji in nameni na eni strani ne-
kaj bistveno različnega od temeljev in namenov na drugi.

Zahodni svet se premetava v hudih krčih, zato ker je vrednost in pomen in vsebino vere začel enačiti z naravnimi dobrinami in ji prisodil veljavo pogrešljivih stvari. Vendar je razdalja od tod pa do uradno ukazanega ateizma in antiteizma velikanska. Prav zato so pregrehe in krivice na Zahodu še bolj boleče in so primeri zvestobe in junaštva na Vzhodu toliko veličastnejši. Ne uspavajmo se: v naši emigraciji, ki jo v načelu vodijo krščanski ideali in je zato napovedala boj na življenje in smrt materializmu, so hudi pojavi. Njene vzore blatimo z grehi in brezbriznostjo, njeno moč slabimo s sebičnostjo in napuhom. Tudi med našo mladino se dogajajo stvari, katerih naivni starši nočejo verjeti ali jih v svoji slepi zaljubljenosti in napačnem ponosu niti ne slutijo. Nevarnosti vele mestnega okolja in laicistično vzgojenih tovarišev so velikanske. Zato potrebuje naša mladina

toliko več duhovne hrane, vednosti, prepričane verske dejavnosti, narodne zavesti, čuta za skupnost in konkretnih nalog, da svoje energije lahko pametno in pošteno razdaja; potrebuje živih vzorov in zgledov in prave orientacije v sodobni zmedi.

Peg med sabo ne bomo tajili. Priznavamo jih, se zaradi njih trkamo na prsi in jih skušamo odstraniti, pa naj stane, kar hoče. Svojih dejanj ne skrivamo ne pred sabo ne pred drugimi in priznavamo, da kolikor niso v skladu z evangelijem in kolikor jih ne navdihuje krščanska ljubezen, niso vredna našega poslanstva.

Prav v tem pa je razlika med ravnino, na kateri je naša emigracija in med ravnino, na katero so se spustili komunisti in na katero hočejo prisiliti zlasti mladino. Ne gre tu za subjektivno krivdo, katero pozna samo Bog, ki bo po njej tudi sodil. Našemu razumu in srcu ta sodba ni dostopna. Gre za objektivni položaj: Tu: gorečnost in slabost, pa tudi iskreno prizadevanje za dvig in za pošteno izpolnitev svojih nalog pred Bogom in domovino. Tam: zametanje Boga in domovine in malikovanje zmote, zla in vodje.* Celo vse naravne vrednote so ogrožene in najbolj dragoceni med njimi — človeška

* Edino pozitivno zveneče geslo: „grajenje socialistične družbe“ je prazno. Na čem boš gradil in s čim? In zakaj naj bi gradil prav socialistično družbo? Gre vendar za občo blaginjo, za čim bolj urejeno družbo.

osebnost in svoboda — sta poteptani v blato sovraštva, strahu in tajne policije. Kar v tistem ozračju nasilja, laži, pokvarjenosti in cinizma raste zdravega, svetlega — in upamo, da je tega po božji milosti veliko, čeprav je po večini skrito —, to poganja iz krščanstva, iz tradicije vernega slovenskega človeka, iz duš, ki so vse ustvarjene po božji podobi, pa naj jih komunizem taji ali po svoje razlaga in „gradi“.

Poskusi „levega katolicizma“ — kolikor je v njih dobre volje in niso le tipalka komunističnega polipa —, da z nekako sintezo rešijo i komunizem (za večnost?) i krščanstvo (za časnost?) so zato v naprej zgubljeno prizadevanje. Kako spojiti substanci, ki sta si po naravi popolnoma različni, kako graditi eno poslopje iz dveh zgradb, ki stojita vsaka na svoji na moč oddaljeni ravnini? Kaj naj komunizem, ki je po bistvu zel, dá krščanstvu, od katerega ima, kar sploh vsebuje sprejemljivega?

Naloga naše emigracije je, da pripeva k zrušenju najbolj okrutnega despotstva in k uničenju najbolj lažnive ideologije, kar jih pozna zgodovina. Pri tem nam niti na misel ne more priti noben kompromis. Kompromise v nekatereh upravnih zadevah je upravičeno s komunističnim režimom napraviti samo vodstvo Cerkve, da kot manjše zlo reši vsaj nekaj cerkvenega delovanja (dokler to diktatorju kaže).

Za nas, svobodno emigracijo, tega motiva ni. Za nas velja brezizjemno: Ne morete služiti dvema gospodoma.

PROF. ALOJZIJ GERŽINIČ

Iz dnevnika Janeza XXIII.

Sobota, 13. avgusta (1898)

Na splošno je danes šlo bolje kot druge dni. Vendar še ni v vsem tistega združenja z Jezusom in Marijo s pomočjo zdihljajev, kakor bi bilo treba narediti; tudi rožni venec in duhovne dnevnice sem malo prehitro in površno opravil. Potem moram paziti glede nekaterih oseb in ne načenjati nekaterih stvari, ki jih vznemirjajo, ker tako povzročam nepotrpežljivost v vseh rečeh, ki nič ne diši po kreposti.

O Marija, Mati moja, če mi sedaj ne boš prihitela na pomoč, ki je toliko potrebujem, kakšen klerik, kakšen duhovnik bom?

Ponedeljek, 15. avgusta (1898)

Danes je bilo vse tako bolj v zraku: premišljevanje, duhovno branje, posebno izpraševanje vesti itd...., vse, vse. Toda skoraj je bilo težko narediti drugače. Marija mi bo odpustila, ker sicer nisem drugega delal kot pomagal nekako tudi jaz pri dragem prazniku Marijinega vnebozvetja, ki ga vsako leto tudi tu v tem mojem revnem kraju obhajamo z vnanjo slovesnostjo.

Torek zvečer, 16. avgusta (1898)

Danes sem po svoji krivdi zašel v tisto napako, oziroma sem bil vsaj v nevarnosti, da bi zašel, v napako, glede katere so me nekako okoli zadnjih

binkošti grajali, da hočem modrovati o stvareh, ki klerikov ne zadevajo.

Res je. Zdi se mi — da sem bil kar najbolj pozoren, da sem govoril le o preprostosti, pokorščini, vdanosti predstojnikom, želji po resnično dobrem, ki je duhovniku potrebno; res je, da sem o tem govoril le z župnikom in samo takrat, ko je on načel razpravljanje o tem, čeprav sem najprej sklenil, da bom molčal; toda jaz nisem sodnik samega sebe; te stvari so proti želji predstojnikov in to je dovolj; zato moram poskrbeti, da se bom izogibal kolikor mogoče teh vprašanj, in samo moliti, da bi bilo vse delovanje duhovnikov v slavo božjo.

Res je, vedno obed pri gospodu župniku, shod duhovnikov za Marijino vnebozvetje vzbudi meni ta ogenj; toda bolj kot vse drugo je vzrok ošabnost; zato proč z njo! To pa še toliko bolj, ker take stvari povzročajo zmedo v verskih vajah, kakor se je danes zgodilo, ko sem jih deloma opustil (duhovno branje), deloma pa jih opravil bolj tako (premišljevanje, obisk presv. Rešnjega telesa, rožni venec).

O Jezus, kdaj bom začel tako, da boš res zadovoljen z menoj?

Sreda, 17. avgusta (1898)

Kakšna sreča! Zdi se mi, da sem končno danes dan še kar precej mirno preživel. Deo gratias! Hvala Bogu!

Zobobol, ki se me je lotil pred pol-
dnem, je dan še olepšal. Toda nisem
brez pregreškov; premišljevanje sem
npr. opravil zaspano, večernice sem
zmolil nekoliko hitro in raztreseno, da
ne omenim zdihljajev, ki jih je bilo še
vedno malo.

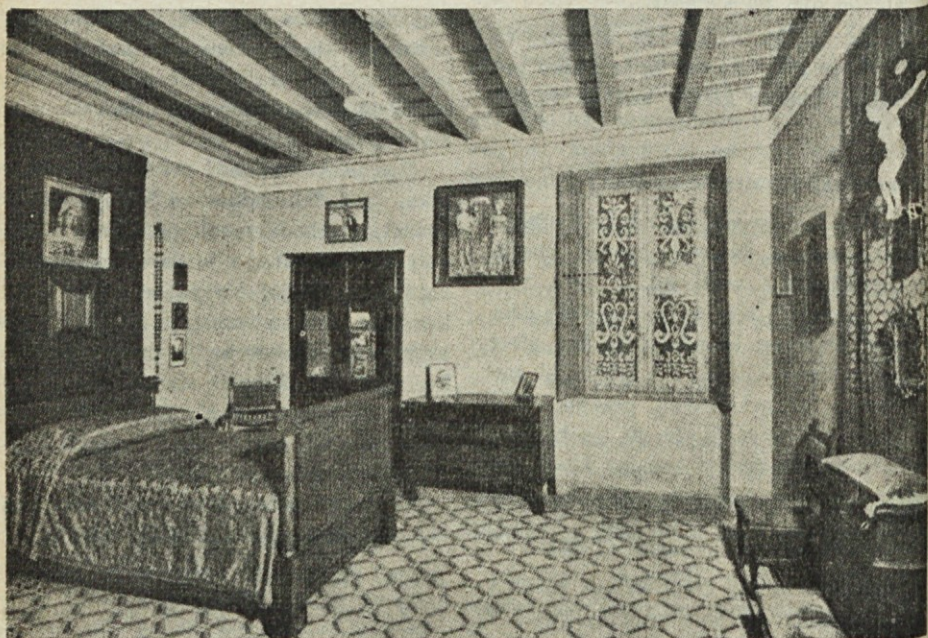
Ko sem ta večer slišal o smrti ne-
kega župljana, mi je prišla tale misel:
„Ali boš v tistem trenutku zadovoljen
ali nezadovoljen s svojim življenjem?“
Če bi se znašel v takšnem stanju, kot
sem zdaj, bi mi bilo malo stvari v to-
lažbo. Oh, moriatur anima mea morte
justorum — o da umrjem s smrtjo
pravičnih (4 Mojz 23, 10), zato pa naj
moja duša najprej živi po zgledu pra-

vičnih — vivat anima mea vita justo-
rum!“

Četrtek, 18. avgusta (1898)

Spominjati se moram, da nimam sa-
mo dolžnosti declinare a malo — izogi-
bati se hudega, marveč tudi delati do-
bro. Tudi za danes ne bi mogel reči, da
je bilo brez vsega hudega, ker sem obisk
presv. Rešnjega telesa in rožni venec
opravil nekoliko raztreseno; in potem
obisk vedno odlašam na zadnji čas. ⁷/₈
Jezusom se ne dela tako, da ga pustimo
za nazadnje.

O moj Jezus, kdaj bom imel malo
več gorečnosti?

V tej sobi je umrl nepozabni papež Janez XXIII.

Petek, 19. avgusta (1898)

Uboga Mati (Marija), moram te zadovoljiti tako, da bom manj besedičil nepotrebne stvari čez dan — kakor sem to jutro besedičil doli v kuhinji — da bom bolj skrbno vršil verske vaje in študiral, zlasti molil male dnevnice blažene Device Marije in rožni venec. Naj bo to kot poklon njej jutri, v soboto, ki je njej posvečena. Moj Bog, kakšno osramočenje ob misli, da bi moral biti svetnik zaradi milosti, ki mi jih je Gospod dal, pa sem nasprotno velik grešnik!

Sobota, 20. avgusta (1898)

Tudi danes je bil nespameten dan. Pred poldnem se kaj pregrešim skoraj vedno v pogovoru z župnikom, potem pa z gospodom doktorjem; potem pa sem naredil malo ali nič dobrega. Omenjam le dve stvari:

1. Treba mi je večje gorečnosti in večje skrbnosti pri pripravi na sv. zakramente, zlasti na sv. obhajilo.

2. Biti kolikor mogoče v ozadju in niti mimogrede ne omenjati določenih vprašanj, ki me ne zadevajo, kakor sem zgoraj rekel; niti ne modrovati s Ticijem in Sempronijem tako, da bi razlagal, kakor se zdi, da bi bilo treba ravnati v takih in takih okoliščinah.

Dajmo, napravimo to malo žrtev, ki jo moj dobri Jezus tako želi!

O Jezus, odtrgaj me od moje mlačnosti!

Nedelja, 21. avgusta (1898)

„Domine, Domine, miserere mihi maculato peccatori — Gospod, Gospod, bo di milostljiv meni največjemu grešniku!“

Kaj več naj ti rečem? Sklepov sploh ne izvršujem. Moj Bog, koliko grehov in kako malo ljubezni do Jezusa! Koliko pregreškov glede obljub!

O sveti Aleksander, ki te hočem jutri z romanjem obiskati, daj mi nekoliko moči, da se ne bom pregrešil glede dolžnosti, ki se spodobijo za dobrega klerika!

V kraju Sant' Alessandro in Colonna so od 14. do 28. avgusta obhajali velike slovesnosti ob tisoč šestoletnici mučeniške smrti sv. Aleksandra. Slovesnosti so se npr. udeležili tudi kardinal Anton Agliardi, bergamski rojak in vicekancler rimske Cerkve, kardinal Andrej Ferrari, takratni milanski nadškof, glede katerega se sedaj vrši že postopek za njegovo razglasitev za blaženega, in kardinal Jožef Sarto, takratni beneški patriarh. 28. avgusta 1898 je takratni semeniščnik prvič v življenju videl Jožefa Sarto. Takrat najbrž ni slutil, da bo dvakrat njegov naslednik: najprej leta 1953 kot beneški patriarh, leta 1958 pa na Petrovem prestolu v Rimu.

Torek, 23. avgusta (1898)

Ob pogledu na toliko nemarnosti v božji službi ves osramočen pred njim odslej ne morem reči drugega kot te-le besede: Moj Jezus, usmijenje!

Sreda, 24. avgusta (1898)

Manj slabo kot včeraj, toda še vedno slabo, zlasti pri opravljanju molitev. Preveč me raztresajo misli na praznovanje slovesnosti v čast sv. Aleksandra; treba mi je brzdati navdušenje, ki je morda včasih že prekomerno.

Dr. Filip Žakelj

PODRTI VIHARNIK

(Nadaljevanje)

Pedagoški krožek

Zaradi vojaške zasedbe šolskih prostorov je bil leta 1941/42 pouk na državnem učiteljišču zelo oviran. Vršil se je zdaj tu, zdaj tam; nekaj časa celo na Ledini in končno za Bežigradom. Razredniške posle je prevzel za prejšnjim razrednikom prof. Petelinom, profesor pedagogike.

V prejšnjem razredniku so dijaki imeli močno oporo vnetega zagovornika in zvestega čuvarja celega, brezkompromisnega krščanstva, katoliške načelnosti in stroge protikomunistične borbenosti. Ob nastopajočih dogodkih, ki so neposredno pripravljali izbruh komunistične revolucije v Sloveniji, je bilo zadržanje novega razrednika sila dvomljivo. Zato so dijaki iz Janezovega kroga skušali toliko bolj izrabiti zgodovinske ure prof. Petelina, ki je rdečim — sopotnim dijakom razburjal kri, zaradi pogostih odločnih izjav protikomunističnega stališča ter obsodb podtalnega rovarjenja.

Že nekaj let so katoliški učiteljišniki opazali, da postajajo četrtoletniki ob študiju pedagogike, ki naj bi kot „nauk, o oblikovanju mladega človeka v človeka“, dijake klesal v prave krščanske osebnosti, samozavestni, prevzetni, domišljavi in idejno zmedeni.

Skoraj vsakega se je nekoliko oprijelo neprestano poudarjanje samostojnosti, potrebe doživljanja, nevarnosti dresure itd.

Že v II. letniku je Janez s prijatelji sklenil, da bo treba ob vstopu v IV. letnik ustanoviti pedagoški krožek, ki naj bi pomagal bodočim vzgojiteljem, ustvariti enotno, katoliško gledanje na vsa vzgojstvena vprašanja. V njem naj bi se, ob takojšnjem reševanju spornih vprašanj, pravilno preučili in se izognili s tem nevarni načelni zmedenosti, nastajajoči ob nezrelih sodbah domišljavosti, tako podvrženi mladi dijaki. V tem krožku naj bi širili svoje pedagoško obzorje ob važnejših aktualnostih.

Janez je takoj po prvi pedagoški uri dal pobudo za krožkovo osnovanje ter pripravil vse potrebno in navezal stike z akademiki, ki naj bi pomagali pri vodstvu krožka. V jatnem listu je objavil daljši članek o pomenu in važnosti zamisli.

„Tovariši,“ je zapisal ob koncu, „program našega udejstvovanja je obširen, zanimiv in delo prepotrebno, zato naj ne bo nikogar med nami, ki bi ne sodeloval. Radovoljno se prigrasimo, delajmo, da se naučimo in bomo vredni celega poslanstva v svojem življenju!“

Po zgodovinskih urah

Trenje v četrtem letniku učiteljsišča je postajalo že ob pričetku leta vedno bolj napeto. Burne debate v odmorih so se stopnjevale, idejna borba se je zaostrila. Znani komunist Mevlja Dušan je vztrajno nastavljal limanice, vendar zelo previdno, odkar je ugotovil, da v letniku ni vse rdeče. Najvidnejši med součenci, ki mu niso pritrdjevali je bil Janez.

Sošolec, ki je po razpadu Jugoslavije pribežal iz Maribora v Ljubljano ter je bil z Janezom v istem razredu pripoveduje:

„Ko smo prišli učiteljsiščniki iz Maribora v razred smo pač — vsaj v glavnem — takoj spoznali psihozo razreda: fante, ki so bili povprečneži in tisti, ki so izstopili iz mase. Eden takih je bil Pavčič. Med seboj nisva imela nikakih tesnejših stikov, vendar pa sem takoj — po obnašanju in govorjenju — spoznal, da je sila dober fant. Rad je pomagal součencem, in če ga je človek opazoval je imel vtis, da je ta mladenič rojena žrtev za druge. Rdeča lica so mu dajala videz poštenega kmečkega fanta, svetlikajoče nemirne oči pa izraz iniciative in odločnosti. Tudi pri skoraj vsakdanjih razgovorih se je hitro razvnel. Nekateri sošolci so ga zelo spoštovali, medtem, ko so ga drugi odkrito sovražili...“

Bilo je po zgodovinski uri. Prof. Petelin je ravnokar odšel iz razreda. „Razdeli“ je nekaj dvojok. Spet je nastopila za rdeče ugodna priložnost za rušenje avtoritete in to ob profesorju, ki so ga

najtežje gledali, kako težko šele prenašali.

„...Dijaki so bili razburjeni,“ se spominja Janezov prijatelj. „Mnogi so sedeli molče v klopih, drugi — lenuhi, pa so vneto zabavljali nad „krivico“, ki jim jo je storil profesor. V splošnem hrupu je povzel besedo Dušan in poudaril, da podivjani klerikalni profesor izbira svoje žrtve prav med politično svobodno usmerjenimi dijaki. Hitro je imel krog vernih poslušalcev, ki so v njegovih besedah iskali pomirjenja svo-

je vesti, ki jim je očitala slabe ocene. Čule so se besede: teror, krivica, reakcija, diktatura klerikalcev in podobno. Približalo se jim je še nekaj omahljivcev. Dušan je zadovoljno opazoval krog, ki se je širil in zdelo se mu je, da je zmagovalec. Mel si je roke in na ustah mu je igral nasmeh prezira. Čez par dni, " nadaljuje sošolec, „me je Janez opozoril, da ima Dušan sestanke na stranišču. Šla sva gledat. Dušan je slo- nel ob zidu in vneto razlagal Janezu — izključencu že iz dveh zavodov —, in salonskemu komunistu Bogdanu — zna- nima lahkoživcema v razredu — o po- trebi skupne borbe proti klerikalni reak- ciji. 'Nihče ne sme zgodovine znati!' sva posnela iz zadnjih Dušanovih besed, kajti takoj, ko so naju zagledali, so spremenili pogovor.

Pavčičev Janez je postal zamišljen. Zdi se mi, da je koval načrte. Drugi dan — imeli smo spet zgodovinsko uro —, je pred katedrom brezhibno odgo- varjal na številna profesorjeva vpraša- nja. Profesor ga je pohvalil, kar je strašno zadelo Dušanov krog. V odmo- ru so ga napadli za izdajalca. Odgovor pa je bila samo vesela popevka iz Ja- nežovih ust. Pa Janez ni ostal osam- ljen. Njegovemu zgledu so pri izpraše- vanju drugo uro sledili in dobro odgo- varjali Vinko, Tone, Jože in še več dru- gih. Profesor je postal prijaznejši. Du- šan pa je besnel. Videl je, da njegove limanice ne prijemajo, zato je začel Ja- nezu groziti kar s pestmi. Tedaj je bila mera našega potrpljenja končana. Po- tegnili smo z neustrašenim Janezom, ki je stavil lenuhom v razredu vedno le eno vprašanje: 'Čemu ste le prišli na

učiteljsiše?' — 'Čemu,' je povzel nekdo iz Dušanove vrste, 'da bomo nekoč pre- tepali take tepce, kot si ti.' — Janez je med vrati odgovoril: 'Jaz pa zato da bi se tu usposobil za narodnega učitelja.' — 'Ha-ha-ha!' so se režali Du- šanovi. „Ta nam kvari razred in hu- ska profesorje.'

Tako se je začelo zares: Dušan je po tem dogodku postal opreznější. Po- šiljal je v besedne boje svoje pristaše 'mestne cvekarje', kot smo jih imeno- vali. Janez je prvi spoznal nevarnost. Na jatnem sestanku K. A. nas je po- vabil, naj opravimo devetdnevno za- blagoslov našega dela. Nevarnost v raz- redu je bilo treba temeljito razkrinkati. Povabil nas je nekaj desetini z učite- ljišča v prostore K. A. v Vzajemni za- varovalnici, kjer je odprl informativni sestanek o komunistični borbi."

Več moramo moliti

Na roženvensko nedeljo v začetku oktobra 1941 je poromal Janez s svojo materjo k rakovniški Mariji. Po opravljeni pobožnosti je odšla mama iz cer- kve in iskala Janeza na mestu, za katerega sta se zmenila. Ko ga le od- nikoder ne bilo, se je vrnila v cerkev in ga našla pri Don Boskovem oltarju. Kleče je bil s sklenjenimi rokami na prsih globoko zatopljen v zaupno molit- tev. Pokleknila je poleg njega in še dolgo sta skupaj goreče molila.

„Janez, kar vesela sem te,“ mu je dejala mama, „ko vidim da res rad mo- liš!“ — „Mama, treba je,“ je odgovoril, „saj veste kakšni časi so! Resna nevar- nost nam preti. Naš največji sovraž-

nik — komunizem hoče odvrniti vso našo mladino od Boga. Zadnji čas je, da se zdramimo in delamo, dokler je dan; da smo žuječi in pazimo.“ Vso pot nazaj sta se pogovarjala samo o tem, kako bi rad pridobil vso našo mladino, fante, dekleta in otroke, vse naše može in žene, delavce in kmete za Kristusa.

Naročal je mami: „Veliko molimo in vse svoje delo in žrtve darujmo Bogu, da bi nas obvaroval komunizma.“ — „Vesela sem te, Janez, ampak bojim se, da ti ne bo kdo kaj naredil, ko se tako očitno boriš proti njim. Naj se raje kdo drug, ki je starejši od tebe.“ — „Mama, povsod mora biti nekdo prvi, ki z delom začne. Res sem še mlad, a zaupam v Boga, ki mi je dal življenje in mi daje moč, da vse premorem. Boste videli, mama, da bom tudi to zmagal z Njegovo pomočjo.“ — „Kako boš zmogel sam?“ ga je vprašala. — „Nisem sam, nas je že dosti. Ni važno koliko nas je. Najvažnejše je, kakšni smo. Se-

veda je ravno tu treba mnogo molitve, žrtve in premagovanj: vsega tega orožja rabim veliko, zelo veliko. Pa ni dosti, da to jaz delam, tudi vi, naša Marija in Urška, ata in vsi drugi ljudje bodo morali začeti. Mama, vi večkrat pravite, da brez dela ni jela. Tudi Bog nam brez molitve ne bo ničesar dal. Verjemite mi, vse premalo molimo.“ — „Bomo pa odslej več molili,“ ga je potolažila mama.

„Dobro, mesto enega rožnega venca, bomo molili vsak večer vse tri dele in litanije presvetega Srca Jezusovega. Zmagati mora Bog za vsako ceno,“ pri-bije Janez.

Sestra Marija pripoveduje: „Tisti večer je Janez klečal pred kipom na hišnem oltarčku, in molil naprej vse dogovorjene molitve in od takrat se je vsa družina pri vsaki večerni molitvi zvesto držala Janezovega sklepa. Naprej je molil Janez sam.“

Ivan Korošec

RESNICA V KATEKIZMU

Učenost in pobožnost je zgledno združeval tudi francoski mislec Troplong, nekdanji predsednik senata v Parizu.

Prištevali so ga med najspretnejše pravdnike, kar jih je bilo na Francoskem. Nepoštenih pravnih ni nikdar sprejel v obrambo. Kadar je pa po svoji vesti mogel prevzeti zastopstvo pravde kot branitelj, je dosegel zmago.

Na smrt se je pripravljaval kar moči zgledno in pobožno. Ko je bil previden v zakramenti umirajočih, je proti navzočim kakor za nekako oporoko spregovoril tudi tole: „Človek v svojem življenju, zlasti če je dolgoletno, mnogo bere, veliko študira. Končno pa, kadar se smrt napoveduje, spozna, da je resnica, prava resnica v katekizmu.“

Za MLADINO

VEDNO PRIPRAVLJEN

Tretjo nedeljo v postu leta 1957 so imeli v nemškem mestu Osnabrück veliko slovesnost. Napovedano je bilo posvečenje novoimenovanega škofa Franca Demanna. Zbralo se je ogromno vernikov, da bi videli lepe cerkvene obrede in prejeli prvikrat škofovski blagoslov novega nadpastirja.

V sprevedu do cerkve so spremljali izbranega škofovskega kandidata trije škofje posvečevalci iz bližnjih škofij. Sveta maša s pomenljivimi bogoslužnimi obredi posvečevanja se je pričela in v redu potekala. Pride trenutek, ko bi moral novi škof podeliti na slovesen način sveti blagoslov. Toda v istem hipu ga obide slabost in pade. Med prenosom na škofovo stanovanje izdihne.

Ni možno popisati, kakšen preplah je zajel zbrano množico.

Bodimo vedno pripravljeni!

Kakšen sem?

Značaj je sestavljen iz vrste elementov, katerih sorazmerje je življenjske važnosti za spoznanje tega ali smo čustveno uravnovešeni ali ne. Če eden elementov znatno prevlada nad drugimi ali je premalo razvit, nastane hiba v ravnotežju, ki se spremeni v naš osebni način življenja in doživljanja.

Objavili bomo štirikrat po dvajset vprašanj. Čeprav bo vsaka od štirih vrst vprašanj povedala, kakšen si v določenem oziru, bo dokončen odgovor dan šele iz primerjave med posameznimi vrstami. Na vprašanja odgovarjaj iskreno z da ali ne. Shrani odgovore. Na koncu boš primerjal rezultate.

Razlaga rezultatov je na strani 44.

Darovi, talenti ali genij

1. Kadar imaš pred seboj kos papirja in svrnilnik, čutiš željo, da bi risal, čeprav nimaš pojma o risanju? Vzbudita kitara ali klavir v tebi željo, da bi igral, čeprav nimaš pojma o glasbi?

2. Ti je všeč sestaviti šopek rož?

3. Ko stopiš prvič v neko stanovanje, čutiš željo, da bi ga uredil po svojem okusu?

4. Na splošno ti priznajo, da se znaš čedno oblačiti?

5. Usoda genialnega slikarja, ki je umrl nepoznan, se ti zdi kljub vsemu zavidljiva? Z drugimi besedami: bi ti bilo všeč biti genialen slikar, čeprav bi ti tega nihče ne priznal za življenje?

6. Poslušaj plošče jazza ali klasične, kadar si sam?

7. Se ti zdi, da je obisk stare cerkve ali spomenika starodavnosti vreden dolgega pešačenja ob počitnicah?

8. Ti je všeč pisati pisma?

9. Z veseljem obiščeš muzej?

10. Si si vzela kdaj čas, da si okrasil svojo sobo?

11. Telesna postava ljudi te napolni s simpatijami ali antipatijami?

12. Imaš na splošno dobre rede v prostih spisih?

13. Se ti zdi, da lepo predstavljena jed znatno vpliva na tek?

14. Pišeš verze, spise v prozi ali osebni dnevnik?

15. Znaš dajati darove, to je, najti prav tisto stvar, ki si jo obdarjeni želi?

16. Čutiš posebno veselje ob lepi pokrajini?

17. Ti je všeč matematika?

18. Imaš natančno podobo o hiši, v kateri bi ti bilo všeč nekoč stanovati?

19. So kakšne slike ali pa kipi naredili nate tak vtis, da se jih pogosto spomniš v vseh podrobnostih?

20. Naredi nate vtis oblika predmetov?

MOI PRED MANDARINOM

Iavel Moi je bil mlad fant, kitajski fant. Med zadnjim preganjanjem (pred komunističnim) so ga v mestu Han-Hoa zaprli in peljali pred mandarina.

Fant je bil lepe postave in lepih značajnih lastnosti. Mandarin ga je hotel prisiliti k zataji vere, da bi ga s tem rešil smrti. Obljubil mu je težko palico iz čistega srebra, če se odpove krščanski veri.

„Gospod mandarin,“ pravi Pavel, „en kos srebra je premalo.“

„Ti dam isto količino v zlatu.“

„Je še premalo.“

„Koliko potem zatevaš, ničvrednež?“

„Gospod mandarin,“ je Pavel samozavestno začel, „da bi se odpovedal veri, mi morate dati toliko, da si bom mogel kupiti še eno dušo.“

Malo dni po tem je bil Moi obglavljen. Leta 1922 sta še živela ena Pavlova sestra in en brat.

MARIJA, STOPI V MOJE ŽIVLJENJE

Najlepša gotška stavba v Italiji je brez dvomna stolnica v Milanu.

Zidati so jo začeli l. 1386. Zidana je v gotškem slogu, za katerega

Razgovori ob mladinski anketi

Te-le misli ob Veliki mladinski anketi 1964 prihajajo v tisk z zamudo, saj je že skoraj leto dni, odkar je prispel zadnji odgovor iz najoddaljenejšega dela Ar-

je značilna tako natančna obdelava kamna, da o njegovi debelini in teži komaj še kaj veš. Ne šteto velikih in majhnih stolpičev iz belega marmorja krasi to cerkev, ki je 148 m dolga, 88 m široka in 68 m visoka. Po pravici jo hodijo ogledovat z vsega sveta in ne morejo se njeni zunanosti in notranjosti dovolj načuditi.

Naš skladatelj Rihar je to cerkev imenoval „pesem v kamnu“.

In komu je posvečena? Napis na pročelju pove: „Mariae nascenti“ — „Mariji, ki prihaja“, njenemu rojstvu.

Marija, bodi mi sopotnica, stopi v moje življenje. Bodi mi zgled polnega deklškega in fantovskega življenja. Bodi pesem v vsakdanji vsakdanjosti. Polni vse praznine in vrzeli!

gentine. Vendar odgovorov je veliko in nimamo še elektronskega stroja, ki bi nam uredil in analiziral dobljene podatke. Električno so nam nadomestile marljive roke sodelavcev in sodelavk, kar da delu gotovo večjo vrednost in temu primerno zamudo.

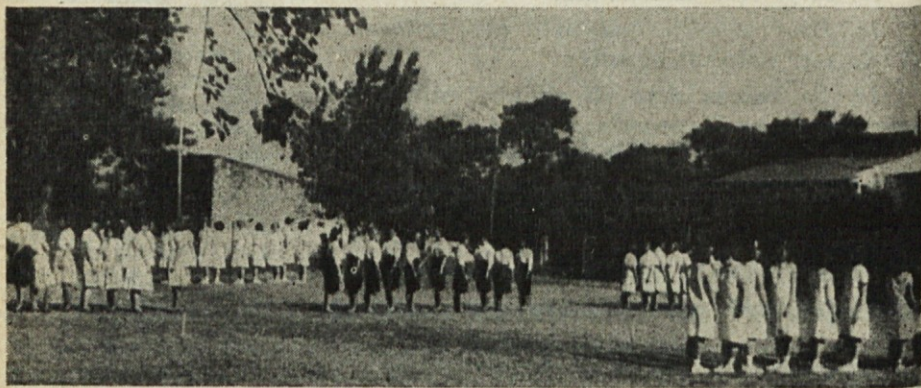
Snovi je anketa nabrala veliko in še dolgo časa bodo mogli vsakovrstni organizmi iz nje črpati. Tukaj se bomo omejili le na skromno nalogo kramljanja z anketarji in z vami, ki so vam mladi anketarji pri srcu.

Anketa tirja od mladine odkritosrčnega odgovora. Zahteva, naj fant in dekle izpovesta to kar jima leži na srcu, naj se pokažeta kakšna sta, kaj mislita.

To je ena plat zvona. Mi zahtevamo odkritosrčnosti! Kaj pa zahteva in pričakuje mladina od nas tisti hip, ko nam zaupa svoje mnenje? Ne moremo biti toliko naivni, da bi pričakovali odkritosrčnost brezpogojno.

Mislim, da se ne motim, če rečem, da je mlado srce, ki je na prošnjo napisalo svoje odkrito mnenje, pričakovalo predvsem — **razumevanja in spoštovanja.**

Z marsikaterim mnenjem se — jasno ne bomo strinjali; drugo se nam bo zdelo otročje, pri tretjem nas bo zajel val svetega ogorčenja, pri naslednjem pa bi najrajši ploskali od navdušenja. Vse lepo in prav.

Nastopi slovenske mladine na slovenski Pristavi v Moronu — Argentina

Vendar vse odgovore moramo skušati razumeti, v vse se moramo poglobiti in vse moramo spoštovati, tudi tiste, ki se nam zde „krivoverski“, kajti so izraz osebe, človeka, ki je odkritosrčno zaupal svoje mnenje, morda v upanju, da mu kdo posveti v zmedo pojmov, katere je zapisal morda z grobo besedo, prav zaradi lastne negotovosti.

Jasno je, da nimajo vsi prav. Nekateri se motijo, a prav z njimi je razgovor posebno potreben. Če se mladina moti, naj si stari izprašujejo vest. Iz našega nauka in iz naših zgledov raste naša mladina. Razen seveda, če ne raste brez našega nauka in brez naših zgledov... Pa tudi pomanjkanje zgleda je zgled. A ne pritožujmo se potem, če mladina ni „naša“.

Pred kratkim mi je rekel znanec: „Saj ne smeš verjeti, kar so napisali. Napišejo eno, mislijo pa drugo!“ Prepričan sem, da se mož moti; naši fantje in dekleta niso hinavci. Bojim pa se, da marsikdo ni oddal ankete, ker je bil prepričan, da njegovega „drugачnega mnenja“, ne bo nihče razumel, ne upošteval, niti spoštoval. Kajti, med nami — pa tudi drugod — je potreba poguma, da človek pove, kaj šele zapiše svoje mnenje če je „drugачno“ od trenutnega javnega mnenja.

Človeštvo — ne le mi — šele prihaja do tiste stopnje razvoja, ali kulture, ko bi človeku, ki se moti ali drugače misli ponudili razgovor. Še vedno je s kolom po glavi lažje. Na žalost tudi lastnik „drugачnega mnenja“ raje, za vsak slučaj, že vnaprej opleta z lastnim količjem in ustvarja svojemu mnenju primerno bojno „ozračje“. Tak razgovor med zbadljaji in udarci seveda ni v smislu koncilskega dialoga. Tudi ni najboljša pobuda mladini da resnično in odkritosrčno izpovedovanje svojih misli. Vendar čas ne teče zaman. Tudi mi zorimo, kot narod in kot posamezniki in gotovo prihajamo do spoznanja, da je mogoče spoštovati tudi onega, ki misli drugače, razumeti tudi tega, ki se moti, vztrajati pri resnici in jo širiti brez mržnje do bližnjega. Če bomo to spoznanje izvrševali v praksi, bo odgovor na prihodnjo Mladinsko anketo gotovo še bolj številen, pester in odkrit.

Zarko

MATI MARIJA V TOVARNI

Leta 1925 je umrl v Parizu Leon Harmel, bogat tovarnar, ki pa je v svojih obratih skušal uresničiti vsa socialna navodila Cerkve.

Pred smrtjo je svojim otrokom napisal duhovni testament, v katerem med drugim pravi: „Dragi otroci! Ko boste to brali, bom jaz že prož od vas. Moja duša bo že sojena. Vendar vas ne zapuščam sirot. Zapuščam vam najlepšo in najmogočnejšo od vseh mater. Mislim namreč na to, da ste vsi Mariji otroci. To je prvo ime, ki sva vam ga dala z materjo pri krstu. S tem sva vas namreč hotela posvetiti najboljši Materi. Oklenite se je!“

IZ ŽIVLJENJA VELIKEGA NEWTONA

Veliki prirodoslovec Newton je svoja raziskavanja z drobnogledom nadaljeval včasih pozno v noč. Neko noč je bil tako zamišljen, da je pozabil na okolico. Ni bil namreč sam v sobi. Naslonil se je na stol in vzdihnil:

„Veliki Bog, kako čudovita so tvoja dela!“

DNEVNIK ANE MARIJE

Witney je bil razkričan brezverec v ZDA.

V Baltimoru se je pred prijateljem v jezi celo zarotoval: „Da boš jasno sprevideli, da res ni Boga, naj me tisti Vsemogočni v tem trenutku usmrti, če se motim. Ampak, rečem vam, ne trepetajte zame, nič se mi ne bo zgodilo, ker tisti vsemogočni Bog ne živi, ga ni.“

Komaj je predlagal odgovoril smelo stavo, se je zgrudil na tla. Umril je nenadoma, nepričakovano. Usodno se je zmotil...

PESNIK WERNER — ODLOČEN

Duhoviti pesnik Zaharija Werner iz Koenigsberga na Pruskem je bil pripadnik Lutrove vere. Pozneje je l. 1811 postal katoličan. Postal je celo duhovnik in je bil nastavljen kot katoliški pridigar na Dunaju.

Ob neki priložnosti so ga predstavili pruskemu kralju, ki je bil seveda protestant. Kralj je pri tem pokazal nevoljo, zato ker je Werner postal katoličan. Dejal je pesniku:

„Ne maram za ljudi, ki svojo vero menjajo.“

Werner mu odgovori: „Jaz tudi ne, Veličanstvo! Prav zato sem postal katoličan, ker je Luter svojo vero menjal.“

Tebi Cvetka, Majda, Amica, Slavka, ki nikoli ne čitaš uvodnikov, ker jih romani, ki jih bereš nikoli majo, ki boš brala ta poglavja, ker ti je prijateljica rekla, da se izplača, ker govori jasno, tebi je posvečeno delo Michela Quoista, v katerem je prikazano življenje.

Ana Marija obstoja. Ne išči je, ker je ne bo našla. In vendar živi in ne samo ena. Živi širom sveta. Je deklica iz Vietnama ali Elisabetville, iz Tibeta ali Londona, iz Pariza ali Buenos Airesa, Slovenka ali Japonka, bele ali črne polti. To ni važno. Obstoja, z vsemi svojimi problemi in težavami, večjimi kot si jih predstavljajo njeni starši; manjšimi kakor jih ona občuti. Vsi ljudje ponavljamo isto doživetje. Škoda le, da potem pozabimo.

Tudi tvojim staršem bo pomagal ta dnevnik. Spomnili se bodo svoje mladosti in odkrili tvojo.

Ne bodi presenečena, da je duhovnik tisti, ki je pisal te vrstice. To pač ni nič čudnega. Nasprotno, pomagalo ti bo izbrisati predsodke, ne boš se bala govoriti odkrito. Prav zato, ker je duhovnik, je napisal te vrstice. Ana Marija živi v tebi, v tvojih vrstnicah, Ana Marija nekoliko sebično,

lahkomiselna, čustvena, godrnjava, površna, mlačna; ki pa počasi postaja navdušena, vdana prijateljica evangelija; ljubeča in simpatična.

Tudi ti lahko postaneš kakor Ana Marija. Nikar ne dvomi. Že Virgil je rekel o mladih veslačih: „Zmorejo, ker verujejo, da zmorejo.“

Nikar ne reci, da je Ana Marija izjema. Prav nobena izjema ni. V njej je podoba sedemnajstih deklet, ki so odstopile svoje dnevnikarje duhovniku, da je po njih napisal knjigo. Ti si lahko Ana Marija številka osemnajst.

Ne pozabi njenih prijateljic Marije — njena pisma boš večkrat prebirala, čudovite Marjetke, stvarne in drzne Irene, molčeče Marije Dolores, Francke in drugih.

Morda se ti bodo zdele prečudovite. Morda boš celo rekla: „Jasno s takimi prijateljicami bi vsaka lahko postala dobra.“ Prav imaš. Vendar je tudi tebi Bog, ki nas resnično ljubi pripravil prijateljice; znati jih je treba poiskati. Tudi dobra knjiga je prijateljica in prav tale „Ana Marija“ je posvečena tebi. Škoda le, da štiri leta polnosti življenja ne morejo biti skrajšana v nekaj poglavij.

Ni važen konec, ni važen lovorjev venec ali šopek rož, važno je prehojena pot in to je treba živeti skupno z Ano Marijo.

Knjiga je spev današnje mladine, ki živi v svetu, vidi tehnični napredek, vsemirske polete, nova odkritja in zablude današnjega sveta. Ni človeškega napredka brez Boga. To je veliko odkritje Ane Marije. Jezus nas je sprejel in biva v nas.

Odkritje evangelija je podlaga tem vrsticam, kdor ne bi prišel do tukaj, bi ostal zunaj velikega doživetja.

Ko boš prebrala do konca ta poglavja, reci kakor bi rekla Ana Marija.

Hvala Gospodu osemnajstim deklicam, ki so odstopile svoje doživljaje, hvala duhovniku, ki jih je napisal.

Priredila: M. M.

JAPONEC PRIZNA ORGANIZIRANOST

Vseučiliški profesor v Tokiu, glavnem mestu Japonske, Masaha, se je po drugi svetovni vojni dalj časa mudil v Evropi. Proučeval je kulturne, verske in gospodarske razmere v Evropi. Spoznati je hotel tudi uredbo katoliške Cerkve in njenih ustanov ter njen vpliv v javnem življenju. Prepričati se je hotel o verskem in нравnem življenju katoličanov.

Ko se je vrnil v domovino je imel v Tokiu zaporedoma več javnih predavanj o tem, kaj je videl, opazil in slišal.

Pri tem je izjavil o katoliški Cerkvi:

„Katoliška Cerkve je najmočnejša, najpolnejša in najvzvišenejša ustanova v zgodovini človeštva in verstva. Krščanstvo, katerega središče je v Rimu, je najgloblje.“

PROTESTANT HILTY

„Vesela radost in vedra dobrotljivost je v vseh stoletjih posebna prednost krščanstva in živ dokaz za njegov božji izvor, in da krščanstva že zato ni mogoče nadomestiti, ker ni mogoče nikjer druge najti te vedrosti in dobrotljivosti.“

KEPLER O VESELJU

„Ni veselja v življenju brez veselja v Bogu.“

V ječi so bili zaprti trije jetniki: človek, ki je videl na obe očesi, drugi, ki je bil na eno oko slep, in tretji, ki je bil popolnoma slep. Ječar jim je rekel: „Imam pet kap: tri rdeče in eno belo. Vsakemu od vas bom posadil na glavo eno od omenjenih kap, a tako, da ne bo nihče vedel, kakšno kapo ima on na glavi, videl bo pa lahko kapi svojih sosedov. Kdor bo z gotovostjo povedal, kakšno kapo ima na glavi, belo ali rdečo, bo izpuščen iz ječe.“

Jetniki so bili primerno nadarjeni, tako da je bilo upravičeno upanje, da bodo pravilno sklepali, če bo sklepanje možno.

Človek, ki je videl na obe očesi, je pogledal kapi ostalih dveh jetnikov in je moral priznati, da ne ve, kakšno kapo ima on na glavi. Drugi jetnik, slep na eno oko, je tudi pogledal kapi ostalih dveh, pa tudi ni vedel, kakšno kapo ima on na glavi. Ječar tretjega jetnika, slepca, sploh vprašal ni, kakšno kapo ima na glavi. Ta je pa sam odločno povedal: „Meni je čisto jasno, da imam na glavi rdečo kapo.“

Imel je prav. Kako je mogel priti do tega sklepa?

ODGOVOR

Odgovor: Če je precej na vprašanja več „da“ kot „ne“, imaš umetniški značaj in verjetno talent. Mogel bi uspeti kot igralec na odru, muzik, slikar ali pisatelj ali pa tvoji odgovori razkrivajo le bolj poznavalca umetnosti. Karkoli že, ti darovi hranijo zate mnogo veselja: znal boš ceniti lepoto, kjerkoli se ta nahaja, čeprav je ne ustvariš ti.

Če je precej več „ne“ kot „da“, se je treba sprijazniti z dejstvom, da pač nimaš umetniške duše. Navsezadnje ni to tako hudo... Vendar si lahko z opazovanjem lepote oblikuješ okus. Skušaj gledati okrog sebe in boš okusil ogromno neprecenljivih užitkov.

B. R.

Ko se je Franklin, izumitelj strelovoda, vozil iz Anglije nazaj v Ameriko, je mirno dremal in sanjal na krovu parnika. Pozneje je zapisal:

„V mojem srcu so bili še živo zapisani spomini na proslave in na iskreno spoštovanje moje osebnosti v Evropi. Po drugi strani se mi je pa vrivalo prepričanje, kakšno bo zmagoslavje v domovini zaradi izuma strelovoda. Zazdela se mi je, kakor da bi bil posredovalec med starim in novim svetom. V takem zamaknjenju naenkrat počni in trešči, da se prestrašen zgonem. Še opazil nisem temnih oblakov, ki so se zbrali na nebu.

Strela je udarila naravnost v jambor, ga razčesnila na dvoje in vrgla ob tla. Ko se dvignem, spregovorim: 'Zahvalim se ti o Bog!' Zakaj se mse zahvalil? Zato, da mi je dal življenje... zato, ker me je opozoril, kdo je on in kdo sem jaz.“

SKRIVNOST VESELJA

„Če je kje na svetu veselje, je v čistem srcu!“ (Hoja za Kristusom.)

Š A L E

Umrli je oče. Novico so telegrafsko sporočili sinu na deželo. Da bi se preveč ne prestrašil, so hoteli novico nekoliko zakriti. Telegram se je glasil: „Oče prehlajen. Pridi v žalni obleki.“

Neki študent se je hotel norčevati iz znanega ameriškega komika Bob Hopa. Pa ga je vprašal: „Ali je res, da se vam smeje ves svet?“ — „Res,“ je ta odgovoril, „a samo takrat, ko jaz hočem.“

Neki bogoslovec je poslal velikemu slovenskemu slovničarju dr. Antonu Brezniku s planin razglednico z vprašanjem, ali se znane planinske rože imenujejo planike ali planinke. Dr. Breznik mu je duhovito razložil, da so rože planike, planinke so pa dekleta na planinah, s tem-le odgovorom:

„Planike le berite,
planinke pa pri miru pustite,
sicer ne bo nove maše.
Pozdravlja Vas in vse Vaše
Breznik.“

Ko je bil pesnik Anton Medved v službi na Konjščici nad Zagorjem, ga je некоč obiskal nadškof Jeglič. Pot je bila silno strma, pa ga je vprašal nadškof Medveda: „Gospod župnik, kako pa pridete sem gor?“ Ta mu je odgovoril: „Gor po vseh štirih, prevzvišeni, dol pa po zadnji plati.“

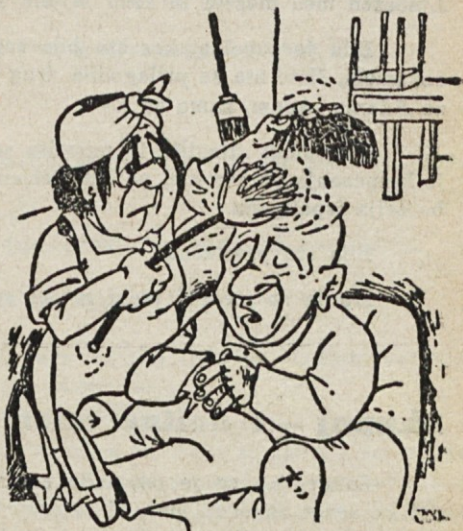
Pesnik desete vrste je prinesel dve pesmi resničnemu pesniku. Ta je prebral prvo in rekel: „Druga je boljša.“

„Kako morete to reči,“ se je pritožil prišlec, „če pa druge še niste prebrali.“

„Ker slabša ne more biti,“ je končal poet.

„Kaj sodite o moji inteligenci?“ je vprašala neka gospa znanega učenjaka.

„Vi, gospa,“ je odgovoril ta, „ste silno inteligentni, da ste mogli pripraviti tako pametnega človeka, kot je vaš mož, da se je hotel poročiti z vami.“

Kaj ti pove ta slika?

v družini

„Človeku ni dobro samemu biti“

Tem božjim besedam je sledilo dejanje in je Adam dobil Evo, zemlja pa zakonski par.

Ko sta se prva človeka zagledala, sta se namah zamaknila drug v drugega. Ljubezen med možem in ženo je bila prva človeška ljubezen na svetu.

Bila je popolna, ker sta bila tudi zaljubljena brez napak. Do dna sta se razumela, čisto sta se prilagodila drug drugemu. Eva ni živela zase, ampak samo za Adama. Adam, samo za Evo.

Blagoslov: „Rastita in množita se!“ — je imel čudovito moč. Vdahnili jima je hrepenenje po otrokih, po čim večjem številu božjih otrok. Vedela sta, da jima bo želja izpolnjena.

Bila sta presrečna.

Morda so medeni tedni medel spomin na popolno zakonsko srečo v raju.

Skupaj – v dolino solza

Zadovoljna se je odplazila stara kača. Zapustila je — dva bogova? Oh ne! Le reven zakonski par, ki je doživel prvo razočaranje. Prvi strah, prvo obžalovanje je neusmiljeno krčilo srei. Padli so prvi očitki:

„Ti si kriva!“

„Zakaj si pa vzel?“

In kar je bilo še hujše: mož je zatožil svojo ženo, da bi pred Bogom zmanjšal svojo krivdo.

Reveža že nista več čutila raja v sebi...

Bog ju ni odposlal praznih rok. Odnese sta s seboj obljubo odrešenja, spomin na raj in medsebojno ljubezen. Z njeno pomočjo sta si odpustila prve žalitve.

„Kaj bi sedajle sam brez tebe, moja žena?“

„In kaj bi jaz brez tebe, dragi?“

Oprta drug na drugega sta prestopila rajski prag in se napotila v dolino solza.

Tu sta zasidrala človeški rod.

In kar je bilo v raji lahko in zastonj, se v dolini solza pridobi le za ceno truda. Zakonska sreča tukaj ni podarjena, je pridobljena.

F.

Improviziran poklic

„Koliko časa ste se pripravljali na svoj poklic, gospod inženir?“

„Osemnajst let.“

„In vi, gospodična učiteljica?“

„Dvanajst let študija imam.“

„Koliko let ste potrebovali vi, gospod, gospodična, da ste postali mizar, šivilja, profesor, uradnica...?“

„Osem, deset... in nekaj let prakse.“

Da. Za vsak poklic je treba študija, prakse in stalnega zanimanja, za razvoj stroke, da človek ne ostane zadaj.

Kako pa je z vzgojnim delom očeta in matere?

Ali ni to tudi poklic?

Seveda je. In kako važen! Od tega, kako mamica in očka vzgajata svojega sinka, hčerko, je odvisno, kakšna bo njuna bodočnost.

Koliko se pripravljamo na ta odgovorni poklic?

Resnici na ljubo — nič! Vsaj večina zakoncev ne. Kdor se zanima za vzgojo otrok že pred poroko je skoraj izjema. Na splošno se prepušča to vprašanje bodočnosti. Bomo takrat, ko bo potrebno. Pred poroko tudi ni dosti časa. Je toliko drugih skrbi.

In potem pride. Prvi otrok, prve skrbi, prva vprašanja. Kje najti odgovor? Tedaj mnogi mladi starši spoznajo važnost pravočasne priprave na vzgojo. Lastna zadrega jih prisili, da se začno zanimati za ta svoj poklic. In to je tudi zadnji čas. Sicer bi bilo prepozno.

Da! Prepozno bi bilo, če bi odlašala starša z vzgojo otroka do takrat, ko bo bolj „razumel“. Tedaj — pravijo, da že pri petih letih — je otrok že „narejen“. Temelji njegove osebne zgradbe so že postavljeni — tako ali tako. Medtem, ko smo srečni in ponosni spremljali otročička skozi najnežnejšo detinsko dobo, je ta otročiček pridno delal. Kot fin aparat je sprejemal vase vse, kar se je dogajalo okrog njega. Ne z razumom, temveč čutil je. Ti prvi vtisi so prav zato, ker so bili prvi, tako močno vtisnjeni v njem, da ostanejo za vse življenje neizbrisni. Podobno navade, ki si jih je osvojil v tej dobi.

Začeti z vzgajanjem šele npr. v šolski dobi, bi se reklo, podreti v otroku temelje, ki smo mu jih neposredno ali posredno zgradili v predšolski dobi. Ali ni to nekaj nenaravnega in nespametnega? Tudi mladega drevesca ne začnemo negovati potem, ko si je že sam v prvi rasti izbral smer, ampak od vsega začetka. Zdaj bi bilo mogoče doseči kaj le s silo.

Vzgajanje otroka v prvih otroških letih ima torej usodne posledice za vse življenje. Vzrok stanju današnje mladine je — poleg drugih važnih — gotovo tudi v njem. V mladosti ta mladina ni bila deležna trdne rasti in prave smeri, najmanj za tako izredne čase povojne dobe. Danes je vsa javnost polna zgranzanja ali vsaj začudenja. Malokdo pa se pri tem resno vpraša po vzrokih.

Doprinesimo tudi mi svoj delež k sreči svojih otrok in vse mladine. Njihovi problemi naj bodo naši problemi. Rešujemo jih s sodobnimi pripomočki vedno v soglasju in povezanosti s svojim možem, ženo. Spoštovanje do njih in naša velika ljubezen do njih bosta temu prizadevanju dodali svoje.

Prisedite . . .

Z vezenim prtom pogrnjena miza, na mizi posoda dišeče kave, vrsta skodelic . . .

„Prosim, izvolite, gospa, gospodična, prisedite...!“

Zakaj me tako čudno gledate? Pravite, da ne poznate družbe? Nič ne delate, se boste že spoznale. In vi? Kaj pravite, da nimate časa? To pa ni izgovor. Nekaj minut si ga človek že ukrade. Boste videli, da vam potem ne bo žal za izgubljeni čas. Uj, kako me tamle gospa grdo gleda. Tu vse kaže, da gre zares. Ko jo nagovorim, se ji kar usuje iz ust:

„Prosim vas, gospa, saj nismo otroci... Le kje vidite pogrnjeno mizo in dišečo kavo in kje vidite družbo, gospa? Le zakaj nas vlečete za nos? Ko bi le bilo res! Ne veste, kako si želim družbe, družbe žena meni enakih, da bi se z njimi lahko prosto pogovorila o vprašanih, ki jih one tudi gotovo imajo, o težavah, s katerimi se srečujemo...“

„Samo trenutek,“ jo prekinem. „Saj to je vendar moj namen! Da ne vidite nikjer pogrnjene mize in dišeče kave: gospa, kje pa je fantazija! Ne recite, da si jih z malo dobre volje ne morete pričarati pred oči. Kar se pa družbe tiče... hm... Ta zadeva je že bolj ressa. Tako, kot ste vi izrazili željo po družbi žena, sebi enakih, s katerimi bi se mogla pogovoriti o problemih, ki se nas tičejo, iste besede sem slišala že iz nešteto ust. Pa sem si mislila: Res je, da je za večino žena to praktično neizvedljivo, toda tale kotiček Duhovnega življenja bi pa lahko v neki meri, čeprav zelo skromni, utešil to našo težnjo. Naj bi bile vsak mesec te-le vrstice, kot iztegnjene roke, ki bi zajele in pritegnile vse Slovenke, kjerkoli na svetu so raztresene, v daljni Avstraliji in Kanadi, v Evropi in Ameriki. Naj bodo kot povabilo na skodelico kave. Naložite takrat svoje popotne torbe z vsemi težavami, problemi in skrbmi, pa tudi lepimi izkustvi in doživetji (saj, hvala Bogu, tudi teh ne manjka v človekovem življenju). Prekoračite gore in oceane in pridružite se nam. Spraznite svoje popotne torbe na mizo, razgovorite se, izjokajte, če je potrebno. Ko boste ob odhodu spet vzele v roke svoje popotne torbe, bodo morda v njih še vedno isti problemi, skrbi in težave. Toda, o čudo: problemi se vam ne bodo zdeli več nerešljivi, težave ne tako nepremostljive, skrbi ne tako črne. Vrnile se boste na svoje domove, k svojemu vsakdanjemu delu, v vsakdanje okolje. Srce pa vam bo prepevalo v novem občutku: Nisem več sama!

M. R-ova

Počitnice

Šolska vrata so se za dolge tri mesece zaprla. Kako je to lepo!

„Kam bomo šli na počitnice, očka,“ vprašujejo otroci. „K morju, ali morda v Córdoba, k dr. Hanželiču? Oh, nekateri prijateljski iz šolskega tečaja pojdejo celo v Bariloche! Pravijo, da je daleč, a lepo kot v Sloveniji!“

Pa očka ima za letošnje počitnice drugačne načrte. „Kar doma bomo,“ pravi, „ne nič žalosten ne boji Jožek. Tako lepe počitnice bomo imeli, kot še nikoli. Pokličimo še mamo in se bomo o vsem lepo pogovorili.“

„Vi otroci imate dolge počitnice, jaz bolj kratke, mamica pa pravzaprav nič.“ — „Pa bomo naredili naše družinske počitnice takrat, ko bo očka doma,“ se oglasi mamica, ki se je z očkom o tem gotovo že prej pogovarjala.

„Seveda, ampak mamica mora imeti tudi oddih,“ povzame spet besedo očka. „Ker pa nekdo mora kuhati, prati in pospravljati tudi v počitnicah, bomo vsi mamiici pomagali. Janko bo hodil v trgovino, Jožek in Metka bosta pospravljala, Angelca bo pomivala posodo, brisali bomo pa vsi.“

Popoldnevi bodo kar najlepši. Hodili bomo na sprehode in se skupaj igrali. Ob večerih bomo pa brali. Pravljice imamo, ki nam jih je tetka poslala iz Slovenije, pa Kunčičevega Gorjančevega Pavleka tudi še nismo dokončali. Pri branju se bomo vrstili, vsak večer bo bral drugi, ostali bomo pa poslušali.

Tudi prepevali bomo, saj je zadnji čas, da se naučite peti štiriglasno. Saj veste, da pesem vedri duha in da imajo veselega človeka vsi radi.“

„Ampak očka, se ne spomniš več, kar si obljubil, da nas boš peljal v počitnicah v gledališče?“ se je spomnil Jožek.

„Da, tudi v gledališče bova peljala z mamico vaju dva, ki sta že večja. Vsi skupaj pa bomo šli lahko kako popoldne v cirkus. Pa še kak celodneven izlet v Tigre bomo naredili. Samo, da mi kdo v vodo ne pade! In če boste pridni, vas odpeljem kdaj s seboj v mesto na ogledovanje muzejev. Tako boste potem lahko pisali svojim bratrancem in sestričnam v Slovenijo kaj več kakor samo pozdrave.“

„To bodo pa zares lepe počitnice, očka, komaj že čakam,“ se je navdušila Metka. „Ali ne bi mogla priti za kak dan še tetkina Mojca k nam, tako nas bo več in bo še bolj lepo.“

„Seveda, pa Alenka in Tomažek tudi, da bosta imela tetka in striček tudi malo odih.“ — „In potem bomo šli pa mi k tetki, kajne,“ otroci vsi srečni preHITEVAJO drug drugega.

„Misel res ni slaba,“ očka kar takoj privoli, „morda vas res pošljemo za kak dan k stričevim, da bo malo spremembe za vas, in da se nama z mamco odpočijejo ušesa.“

In načrt za počitnice je bil narejen.

P. K-eva

Sv. Avguštin je zapisal v svoji knjigi „Izpovedi“: „Gospod! Nič mi ni bolj pripomoglo, da sem se izkopal iz nizke globine, kamor me je bila pogreznila mladost, kot strah pred tvojo večno sodbo!“

LEMENATARJI

Bogoslovci ljubljanskega zdemskega semenišča so skozi dvajset let pisali kroniko o življenju v semenišču. Vsaj nekateri dogodki iz tega življenja bodo gotovo zanimivi za vse naše ljudi — od tod to pisanje.

29. maja 1945 smo v taborišču Monigo bogoslovci zvedeli, da se preselimo v benediktinsko opatijo v Praglio. Razumljivo je, da je zavladovalo med nami veliko veselje, saj bomo brezciljno životarjenje v taborišču zamenjali z rednim semeniškim življenjem.

Kako je prav za prav prišlo do selitve v Praglio?

Diakon Palčič je prosil salezijanca dr. Farkaša, da bi našel diakonom v kakem bogoslovju ali samostanu prostor, kjer bi se mogli v miru pripraviti na novo mašo. Naprošeni je o zadnji govoril z rektorjem salezijanskega semenišča, ki se je nahajalo v benediktinski opatiji v Pragli. Rektor je naši prošnji ugodil. Ker je bila za diakone stvar tako mimogrede urejena, so ostali bogoslovci prosili še prostor zase. (Bogove, če imajo tudi Italijani rek: Pomoliš prst, pa zagrabi roko?). Dovoljenje je prišlo.

31. maja — Telovo. Po procesiji v taborišču nas je že čakal tovorni avtomobil. Padova nas je sprejela z dežjem. Do večera je bilo treba čakati na tramvaj za v Abano. Med čakanjem smo si ogledali grob sv. Antona in prekrasno baziliko. Iz Abane smo šli peš v

Monte Ortone, od tam z vozom v Praglio. Na dvorišču opatije nas je sprejel ravnatelj salezijanskega semenišča. Benediktinci so ravno molili v samostanski cerkvi večernice v koru, ko smo poklekali na kamnita tla, zahvaljujoč se Bogu za njegovo dobroto.

Naš gospod vodja je takoj začel z ureditvijo življenja. Začeli smo čistiti ogromno dvorano, v katero so pripravili velike lesene postelje — kakšen vtis po taboriščnih pogradih! — snažili omare, pulte in stole. Obiskal nas je opat, zvečer pa benediktinski pater Viktorin, Slovenec iz Istre, ki pa je slovenščino že čisto pozabil.

Steklo je pravo semeniško življenje: maša s slovenskim petjem, predavanje cerkvenega prava — dopoldne kazenskega, popoldne redovniškega — na velikanskem hodniku pred dvorano, skupna posvetitev Srcu Jezusovemu, rekolekcija. Vsega skupaj nas je devetnajst bogoslovcev in en profesor.

5. junija sta prinesla dva bogoslovca iz Trevisa vest, da so angleške oblasti izročile domobrance Titu. Novica nas je močno potrla. Imeli smo svoje brate na Koroškem, tudi precej bogoslovcev je bilo domobrancev. Za vsakega od njih le

še tli majhno upanje, da morda ni bil poslan v Jugoslavijo. Kdaj bomo zvedeli, kdo se je rešil in kdo ne?

Italija je za nas polna vtisov. Vse je drugačno, kot smo bili tega vajeni doma. Procesija sv. Antona v Padovi je poseben dogodek: polno zastav, molijo samo duhovniki, ostali živahno klepetajo, prerivajo se okrog stojnic in vpijejo: „Santo, Sant Antonio!“ Povsod ponujajo na prodaj lepe rdeče češnje. Tu ves dan zvonijo. Še ob dveh ponoči z velikim zvonom, ki pa je kot naš mrtvaški zvon. V velikih presledkih udarja kembelj ob zvon, pa ne more izvabiti iz njega lepega glasu.

Štirje naših so odšli na posvečenje v Zerman pri Moglianu. V začetku drugega tedna se vrnejo z novomašnikoma, ki bosta pela tu novo mašo.

Nova maša. (Zapisnikar Janez Ogrin je prihod novomašnikov popisal takole:)

Francek je živahno stopical po samostanskem balkonu. K popoldnevu se je dvigalo sonce in vročina je bila v senci neznosna. Poletje je nastajalo in jemalo zelenju barvo. Vse je venelo; ožgane trave je bilo na praglijskem griču vedno več.

Praznik sv. Petra in Pavla.

Niti polomljen stol ob ograji ni Francka zanimal, kajti danes je imel važno nalogo in nič na svetu bi ga ne pripravilo, da bi odvrnil svoje oči s ceste. Zato so ga jezili avtomobili, ki so mu z oblaki prahu motili razgled, in v močno nejevoljo silili ljudje, ki so šli od pozne maše. Bal se je namreč strašno, da novomašnikov ne bi prezrl.

Cesta je bila dolga, bela, in pripekljala je naravnost k samostanski porti pod balkonom, od koder se je daleč videlo in pogledu ni mogel uiti nihče, kdor bi zavil z glavne ceste sem. Francek je moral paziti na zadnji konec: tam pri studenčku, izza zidu bodo prišli.

V tistem trenutku je vse zaviselo od njega. Bog jih ne daj zgrešiti.

Pa v našem predelu samostana je vse zaupalo v Francka. Človek, ki edini pozna vse benediktinske patre in fra-tre, bo vendar tudi novomašnika spoznal! Brez skrbi. A neka vznemirjenost nas je kljub temu spreletavala.

Po dolgem hodniku je hušknil sem pa tja zdaj eden zdaj drugi:

„Čudno, da jih še ni.“

Pevovodja Janez je nervozno čistil intonirko in urejal note in ni se mogel odločiti, v kakem redu bi jih zložil, da se v odločilnem trenutku ne bi kje kaj zamešalo.

Ura je tekla in čim više je kazala, tem bolj se je vrvenje umirjalo. Darko je naredil še zadnji pregled sadov in temeljitosti dopoldanskega dela: preiskusil trdnost zeleno okrašenih napisov nad vrati, pobrskal tu in tam, če niso morda „pometači“ svoje dolžnosti površno vzeli, povprašal mežnarjevega pomočnika, ali je v kapeli vse v redu, in končno še zadnjikrat prebral svoj pozdravni nagovor.

Točno četrť pred dvanajsto uro je javil Francek:

„Grejo.“

Z zmagoslavjem je pogledal naokrog, češ svoje sem opravil, glejte zdaj nase!

Električni zvonec je zabrněl in, kot bi trenil, smo se zbrali na hodniku, pri

vratih vrh stopnic. Pevski zbor je stopil v polkrog, zadaj so se stisnili ostali bogoslovci. Gostje in drugi pa so gledali od daleč.

Tedaj sta pritekla naš organist Franc in mežnar Staško, spremstvo novomašnikov. Minuto nato sta vstopila naša novoposvečena brata.

Mehka tišina je nastala. Novomašnika sta obstala pri vratih. Lahno sklonjena, majhna ob veličini, s katero ju je danes obdaril Bog. Prevzelo nas je veličastvo duhovništva. Sreča so se stisnili od nepoznane sreče, neko novo veselje nas je prešinilo in v tisto tiho drhtavico je planila pesem, stara, lepa in slovenska:

„Novomašnik, bod' pozdravljen...“

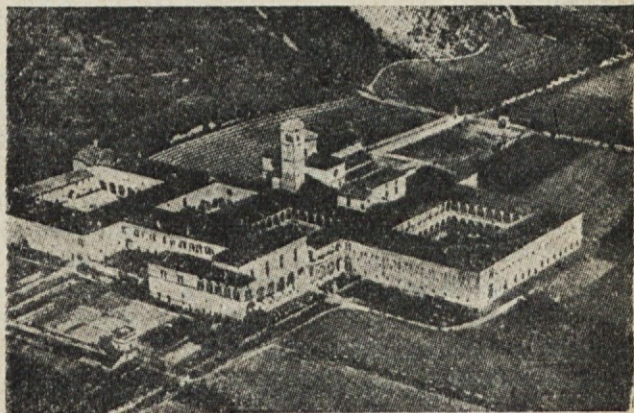
Za naprej nas skrbi, kako bo s kuhinjo, ker smo bili do sedaj salezijanski gostje, na koncu meseca bodo pa salezijanci odšli v Monte Ortone. Ne vemo še, kako bomo uredili.

Iz Rima se je vrnil dr. Farkaš. Po večerji nas je zbral gospod vodja in nam povedal novice. Politični položaj za Slovence je slab. Tudi mi v Italiji smo v

nevarnosti, da nas izroče Titu. V Rimu odobravajo namen našega semenišča. Jezuitski asistent p. Prešeren se zelo trudi, da bi dobil kje kaj podpore za naše bogoslovje. Dr. Ahčin sporoča, da je pripravljen priti predavati sociologijo. Vendar nam postaja jasno, da se bo treba, če ne bo mogoče drugače, potakniti po italijanskih semeniščih. Videti je, da bomo morali več let ostati v tujini.

Po sprejemu novomašnikov je najprej maševal gospod vodja, stregli so mu benediktinski probandi, ki so tudi kapelo slovesno okrasili. Potem sta maševala novomašnika. Prvi v salezijanski kapeli, peli so njihovi bogoslovci, potem pa drugi v cerkvi, kjer so asistirali in peli v koru benediktinci. Pri kosilu so salezijanci z govorom pozdravili novomašnika in vodjo. Ta se jim je zahvalil v latinščini, mi pa s pesmi. Trdijo, da so nam naše pesmi močno všeč.

Praznik sv. Petra in Pavla tu zelo slovesno praznujejo. Probandi imajo že prejšnje popoldne po kosilu prosto. Po-

Benediktinska opatija
Praglia pri Padovi

dijo se po hodniku in kriče. No, tudi to je zabava. Pri maši ob enajstih so peli domači pevci. Sedeli so na oltarnih stopnicah, klepetali in se smejali. Zvečer smo peli pete litanije v kapeli probandov.

Bližajo se izpiti in kolokviji. Obiskal nas je dr. Lenček. Odpravil se bo v Rim urejat zadeve našega semenišča. Salezijanci so odšli. Naš ekonom bo dr. Farkaš. Odšel je v Monigo iskat kuharici. Obiskal nas je jezuit p. Ramšak, kasneje pa svetnik Škulj. Opoldne smo prvič jedli paštašuto.

Kolokviji iz kazenskega prava, čistjenje kapele in predavalnice. Salezijanski pater, ki je še ostal, nas je hodil ves čas gledat, kako čistimo. Prej se je pometalo kar v kot. Rekel je, da že dolgo ni bilo počiščeno, ker Italijani nimajo potrpljenja za to. „O questa sporchezza!“ je ves čas ponavljal. Postal je zelo prijazen do nas.

Preselili smo se v sobe, po trije v eno, v eni jih je pa osem. Postelje smo pa kar prepeljali. Zdravko je našel nekje dva kosa železa in za večerjo je že pozvonil.

Pričelo se je precej redno življenje. Ob večerih se zbiramo na hodniku. G. prelat nam pove novice, potem pa poskušamo pripovedovati šale. Iz Rima se je oglasil že tudi g. spiritual. Pa tudi kuharice so prišle, tako da ni več laške mineštre. Po večerni nevihti so celo komarji izginili.

Dr. Lenček se je vrnil iz Rima. Prišel je dobre novice — vse prošnje so nam menda ugodili. Dobili bomo blago za talarje in nekaj podpore.

Tudi muze so že začele delovati. Na

preprost kos papirja je narisal Vlado nedeljsko popoldne takole:

V nedeljo popoldne zamakne se mnogo stvari:
opekasta njiva in breze na sončnem pobočju.

Frančišek pri goslih v kapelici.
Astre na oknu.

Oblaki stojijo. Na cesti se kamen blešči.
Mogoče še čas je zaspal na rdečem zvoniku.

Le župnik na klopici obrača si liste v brevirju.

Grobovi molčijo.

Vsa zemlja po žegnu diši.
V nedeljo popoldne odmakne se tisoč stvari.

In tiho postane.
Da čuti je srčne udarce
od vriska radosti al krika oživiljene rane.
V gostilni „Pri mostu“ je vedno veliko ljudi.

Zbral nas je g. ekonom in nam govoril o našem novem gospodarstvu. Benediktinci so nam dali v obdelavo vrt, pa tudi v svinjaku bomo smeli gojiti praseta zase. Potem je od nekod prinesel dve lopati in rjuhe. Vsak od nas se je moral zapisati za delo: eni za na vrtu, drugi za v hiši. Z delom smo takoj začeli. Eni so odmetali skale, drugi pokosili plevel. Sploh nam postaja jasno, da se bomo pod italijanskim nebom vedno bolj bližali duhu srednjega veka v znamenju programa: Moli in delaj! Delaj ne samo z glavo, ampak tudi z rokami.

Le vročina, vročina!

Branko Rozman

SVETOVNE NOVICE

Vatikanska kronika

— 6. septembra popoldne je sv. oče obiskal vzgojni zavod redovnikov Družbe Božje besede v Nemi. Papeža je sprejel in pozdravil vrhovni predstojnik družbe p. Janez Schütte. V zavodski kapeli je Pavel VI. govoril predstojnikom in gojencem zavoda.

— 8. september. V švicarskem salonu je papež v posebni avdienci sprejel udeležence kongresa, ki so člani Obveščevalnega in študijskega središča „Mlada Evropa“. Obisk je vodil predsednik „Mlade Evrope“ dr. Ivo Murgia.

— 10. september. Papež govoril udeležencem 7. splošne skupščine „Mednarodne dobrotelosti“. „Za molitvijo... je dobrotelost eno izmed najbolj jasnih znamenj, da duša živi v pravi ljubezni do Boga in bratov.“

— 10. september. Sv. oče je sprejel v posebni avdienci udeležence VI. mednarodnega Tomističnega kongresa, ki ga je priredila Papeška rimska akademija sv. Tomaža Akvinskega.

— 11. september. Dopoldne je šel papež iz Castel Gandolfa v Grottaferrata na zborovanje redovnic iz škofije Frascati in Albano. V pridigi med mašo, ki jo je daroval v kapeli noviciata, je med drugim dejal redovnicam: „Cerkve ne potrebuje nič manj vaše svetosti kot vaše zunanje delavnosti.“ — Ko se je papež vrnil iz Grottaferrata, je obiskal Mednarodno središče „za boljši svet“ v Rocca di Papa. Sprejela sta ga p. Lombardi SJ, ustanovitelj in voditelj mednarodnega gibanja in p. Rondoni SJ, voditelj tega središča. Sveti oče je izrazil veselje nad skladnostjo namenov, ki jih imata omenjeno gibanje in vesoljni cerkveni zbor: zgraditi bolj krščanski in splošno boljši svet.

— 14. september. Slovesna otvoritev 4. in zadnjega zasedanja 2. vat. vesoljnega cerkvenega zbora.

— 15. september. Sveti oče sprejel v baziliki sv. Petra nad 600 naslovnih italijanskih zdravnikov, ki so bili zbrani na 39. narodnem kongresu Organizacije italijanskih zdravnikov.

— 23. september. Državni tajnik, kard. Amleto Cicognani, je daroval mašo, pri kateri so bili navzoči vsi koncilski očetje. Prav ta dan je maševal kardinal Cicognani zato, ker je bil ta dan pred 60 leti posvečen za duhovnika. Svojemu državnemu tajniku je sv. oče čestital v hvaležnem lastnoročnem pismu. Po tej maši je Pavel VI. govoril naslednjim skupinam profesionalcev, ki so bili tudi navzoči pri kardinalovi maši: Zvezi vojnih invalidov, Zvezi katoliških učiteljev in Zvezi katoliških časnikarjev.

— 4. oktober. Pavel VI. je obiskal ZDA s tem namenom, da je govoril članom OZN, zbranim na 21. zasedanju tega mednarodnega organizma. Obisk in govor sv. očeta sta imela želeni uspeh in učinek v vsem svetu.

Luterani in katoličani skupaj v Limi

Pred meseci so zaključili v Limi (Perú) 6. luteransko konferenco Južne Amerike. Udeležilo se je okoli 100 duhovnikov iz 13 južnoameriških držav. Na konferenci je govoril tudi prof. Alarco s katoliške univerze v Limi. V teku konference je primas Peruja kard. Landazuri Ricketts sprejel predsednika luteranske Cerkve v ZDA dr. Schiotza.

Verska propaganda prepovedana

Radio Stavropol je sporočil, da je rusko sodišče obsodilo dva evangeličana, prvega na deset let in drugega na tri leta zapora, ker sta vabila sovjetske državljane, naj vstopijo v evangeliško vero.

Ekumenski razgovori v ZDA

Nedavno sta se sestali delegaciji katoliške Cerkve in ameriške prezbitrijanske Cerkve v Washingtonu in pričeli proučevati probleme bogoslovnega in naučnega značaja, da bi tako pričeli s koristnim ekumenskim razgovorom.

Nekulturna podlost v leposlovju

Osrednji odbor ukrajinske komunistične stranke je v popolnem soglasju sovjetske vlade sklenil ustanoviti leposlovno nagrado na ime Jaroslava Aleksandroviča Galana. Ta nagrada bo podeljena vsako leto dne 9. maja na dan, ki je posvečen tisku in knjigi, ti-

stemu, ki se bo po svojem leposlovnem delu najbolj odlikoval v razkrinkavanju „laži“ katolicizma.

Stolnice na atomskih razvalinah

Po drugi svetovni vojni so japonski katoličani sezidali štiri velike stolnice v modernem slogu in sicer v Nagasaki, Nagoyji, Osaki in Tokiu.

Nedeljska maša v soboto

Katoličani Alžirije, Tunisa in Maroka bodo v prihodnje mogli zadostiti nedeljski dolžnosti že v soboto. Zadevno dovoljenje, za dobo petih let, je koncilski kongregacija dala na prošnjo severnoafriških škofov. Dovoljenje je dano z utemeljitvijo, da so posamezna naselja v tamkajšnjih krajih zelo oddaljena od župnij in da duhovnikom ni mogoče ob nedeljah maševati v vseh cerkvenih občinah. Enaka dovoljenja so bila dana pred kratkim tudi v Braziliji.

Z odra v cerkev

Taina Elg, znana finska igralka, je stopila v katoliško Cerkev. Po sv. krstu je prejela sv. obhajilo pod obema podobama.

Poročna obleka za mašni plašč

Iz poročne obleke svoje pokojne žene je dal napraviti mašni plašč pater Mihael Childs, ki ga je rabil o priložnosti svoje nove maše letos v Manchesteru (Anglija). Poročna prstana pa je dal vdlati v svoj novomašni kelih. Ko mu je 12 mesecev po poroki umrla žena, se je odločil, da bo postal duhovnik.

Letošnje Mohorjeve knjige (Celovec). Mohorjeva družba v Celovcu je izdala za leto 1966 4 knjige: koledar za leto 1966, daljšo povest znanega pisatelja Karla Mauserja „Kaplan Klemen“, ki je vzeta iz življenja revnih ljudi po barakah v predmestjih Ljubljane, potem knjiga „Malo spomina“, nekaj zanimivih zgodb iz življenja poklekana Benetka kot jih je sam napisal, ter knjiga o Indiji in njenih zanimivostih izpod peresa g. Vinko Zaletela in jo bogati mnogo krasnih slik.

Kraljestvo božje za leto 1964-65. To knjigo je izdalo Apostolstvo sv. Cčila in Metoda v Trstu. Uredila sta jo msgr. Janez Vodopivec in dr. Stanko Janežič. Posebna vrednost letošnje izdaje je v tem, da objavlja v slovenskem prevodu odlok o ekumenizmu ter odlok o katoliških vzhodnih cerkvah, ki sta bila sprejeta na tretjem koncilskem zasedanju 21. nov. 1964. Koncil je sprejel ta dva odloka z namenom, da pospeši obnovev edinosti med vsemi kristjani.

V Winnipegu (Kanada) so pri slovenski fari v začetku septembra 1965 začeli s slovensko farno šolo. Letos se je vanjo vpisalo 50 slovenskih otrok. Razdeljeni so v tri razrede. Za Winnipeg, kjer ni močne slovenske naselbine, je to lepo število.

Slovensko tretjeredno romanje na Staro goro (Gorica). Sredi oktobra je vodstvo slovenskega Tretjega reda iz Gorice priredilo svoje vsakoletno romanje, to pot na Staro goro nad Čedadom. Romanje je vodil p. Fidelis Kraner, O. Cap. iz Gorice, spremljal pa ga je g. Jože Jurak. G. pater je maševal, g. J. Jurak pa je mašo vodil in po evangeliju imel priložnostni nago-

SLOVENC V SVETU

vor. Na povratku domov so romarji obiskali znamenite cerkve, ki so jih med vožnjo srečali, a ne slučajno, ampak ker je bila to ena izmed točk romarskega sporeda.

Misijsko predavanje v Gorici. 7. oktobra je bil v Katoliškem domu v Gorici kulturni večer, posvečen misijonski misli. G. župnik Bogomil Breclj je predvajal barvni film o ugandskih mučencih. Nato je jezuitski misijonar p. Radko Rudež povedal veliko zanimivosti v zvezi s svojim misijonom, ki je v severni Rodeziji, katera se danes uradno imenuje Zambija.

Shod mašnih strežnikov (Gorica). Na god sv. apostola Mateja, 21. septembra so imeli goriški in tržaški mašni strežniki svoj stanovski shod na Stari gori. Ministrantov je bilo okoli 150, skupaj z gg. duhovniki pa vseh romarjev okoli 160. Takoj po prihodu so v urejenih vrstah stopili v Marijino svetišče, kjer jim je g. Jože Jamnik v govoru nakazal pravilno vedenje mašnega strežnika. Po nasvetu oo. kapucinov, ki so obiskovalce radi pogostili, so si ti ogledali razstavo v videmskem semenišču o duhovnikih in misijonskih poklicih.

NOVICE iz SLOVENIJE

● **Slomškova beatifikacija:** Mari-borski škof dr. Maksimilijan Drževnik o tem sporoča: „Dne 9. oktobra sem se zglasil v družbi s postulatorjem Fr. Šegulom pri sv. obredni kongregaciji, da bi se zanimal, kako je s postopkom za Slomškovo beatifikacijo.

Sprejel me je kancler kongregacije, ki je povedal, da je v teku pregled Slomškovih spisov. Cenzor, čigar ime je tajno, je sporočil meseca maja, da bo skušal delo do letošnje jeseni izvršiti, kar se pa doslej še ni zgodilo. Upajmo, da bo do konca leta mogel izpolniti svojo obljubo. Spise pa mora potem dobiti še drugi cenzor v presojo. Ker je Slomškovih spisov izredno veliko, bo pregled spisov zahteval še precej časa; gotovo vsaj še eno leto. Med tem bo kongregacija dala v revizijo latinski prevod vseh spisov škofijskega postopka. Ta prevod bi se moral izvršiti v Rimu, pa smo dobili posebno dovoljenje, da pripravimo prevod doma. Kakor veste se je to zgodilo že lani. Vendar se mora po predpisih ugotoviti pravilnost prevoda. Upam, da to delo ne bo trajalo predolgo, saj je prevod strokovno izvršen in smo ga že v Mariboru revidirali, preden smo ga poslali v Rim. Tako stoje sedaj stvari. Kakor vidite, je postopek zelo zamotan, zato je treba mnogo potrpežljivosti, saj je znano, da se nekateri procesi za beatifikacijo vlečejo stoletja. Upajmo, da

se pri Slomšku to ne bo zgodilo, ker je bilo njegovo življenje in delo izrednega pomena za vesoljno Cerkev.

● **350-letnica šentjakobske cerkve v Ljubljani.** V letu 1965 je poteklo 350 let, odkar je ljubljanski škof Tomaž Hren posvetil veličastno baročno cerkev sv. Jakoba v Ljubljani. V počastitev tega jubileja je bila v nedeljo 14. novembra ob 17. uri popoldne posebna slovesnost. Pontifikalno mašo in pridigo je imel generalni vikar ljubljanske nadškofije dr. Stanislav Lenič.

● **Zgornji Tuhinj.** Veličastni praznik so doživeli v Zg. Tuhinju 26. septembra 1965, ko je bil blagoslovljen novi zvonik farne cerkve. Stari se je leta 1950 porušil. Načrte za novi zvonik je naredil prof. Valentinčič izredno posrečeno.

● **Sveti Križ nad Moravčami.** V nedeljo 19. septembra je bila na novo blagoslovljena cerkev sv. Križa in novi zvonik. Vse to so Nemci med okupacijo požgali, sedaj pa so domačini z velikimi žrtvami vse tako lepo obnovili, da zaslužijo vse priznanje.

● **Brezovica pri Ljubljani.** Na rožnovensko nedeljo, ki jo tudi sicer na Brezovici praznujejo zelo slovesno, je ljubljanski generalni vikar dr. Stanko Lenič blagoslovil novo krstilnico. Izde-

lana je po zamisli arhitekta Bitenca iz marmora in kovine.

● Skupina študentov je s prostovoljnim delom obnovila na pol porušeno farno cerkev na Planini pod Mirno gorro, župnija Semič. Blagoslovitvi je prisostvovalo vse polno vernikov iz vse Bele krajine. Domačini so bili ponosni in veseli obenem, da so bili lahko po dvajsetih letih zopet pri službi božji v svoji cerkvi.

● Mali evharistični kongres, o katerem smo že zadnjič kratko poročali. Je bil 4. in 5. septembra 1965 na Brezjah. Brezjanska cerkev se je na to slavlje — proslavo 30-letnice evharističnega kongresa v Ljubljani — pripravljala že dalj časa. Po zamisli arhitekta prof. J. Vurnika so ji pročelje in stranski vhod oplepšali z mozaiki.

Za večerno pobožnost — 4. septembra — se je zbralo nad 5000 ljudi. Po večerni maši je spregovoril dr. Vilko Fajdiga. Procesija z lučkami po kilometer dolgi poti je bila prisrčna in ganljiva. Bilo je med njimi mnogo tistih, ki so se udeležili pred 30 leti pobožnosti mož in fantov na stadionu. Častno spremstvo sv. Rešnjemu telesu so dedale številne narodne noše.

Pri polnočnici je spregovoril dekan domače radovljiške dekanije Anton Petrič, župnik na Breznici, kjer je bil krščen veliki častilec brezjanske Marije nadškof Anton Vovk. V govoru je med drugim dejal: „Kar je bila Ljubljana pred 30 leti, to naj bodo to noč v našem tudi naše Brezje. Isti najsvetejši zakrament je bil tam in tukaj, ista brezjanska Marija takrat in danes.“

Pri jutranji maši — 5. septembra — je pridigal p. dr. Roman Tominec, ki je imel izredno čast, da je smel pred 30 leti spremljati milostno podobo Marije Pomagaj na njeni zmagoslavni poti z Brezij v Ljubljano.

Ob 9. uri pa se je začela glavna proslava tridesetletnice, ki jo je vodil namestnik odsotnega nadškofa, stolni prošt in generalni vikar dr. Stanko Lenoš. Za to slovesnost se je v cerkvi in na širokem trgu pred cerkvijo zbralo nad deset tisoč ljudi. Bili so od vseh predelov Slovenije: od Prekmurja do Udin, od Šmohora do Preloke v Beli krajini.

● Stolni kapitelj. Sv. oče Pavel VI. je z bulo z dne 31. julija 1965 imenoval za kanonika Codellijeve ustanove pri ljubljanski stolnici dr. Ivana Merlaka, bivšega župnijskega upravitelja v Litiji. Umeščen je bil v stolnici 27. septembra 1965 in imenovan tudi za pravega konzistorialnega svetnika.

● Teološka fakulteta. Za nove predavatelje so bili imenovani: dr. Valter Dermota, SDB, za katehetiko in pedagogiko, dr. Marijan Smolik, za liturgiko in dr. Štefan Steiner, za moralno bogoslovje.

● Grob se za grobom vrsti. V zadnjih mesecih je umrlo v Sloveniji več duhovnikov. Mnogim Slovencem po svetu so znani zlasti:

Ajdovski upravitelj Janez Kmet. Umrli je 16. septembra v novomeški bolnišnici. Rodil se je leta 1917 v vasi Gornji Podšumberk, župnija Sela pri Šumberku na Dolenjskem. V duhovnika

Čudna so pota

je bil posvečen leta 1943. Od leta 1945 do 1947 je bil kaplan in vikar namestnik v Mirni peči, od koder je prišel v župnijo Ajdovec.

Kmet je znan kot pisatelj. Sodeloval je v raznih listih: Vrtec, Vigred, Slovenec, Domoljub, Bogoljub. Njegove daljše povesti pa so: „Prodana ljubezen rodne grude“, „Nove brazde“, „Dom pod Borštom“, „Zločin v Vranji dolini“ in „Zgodba mlade Pavle“ ter „Poročni venec“.

Msgr. Janez Atelšek, zlatomašnik, zaslužni dekan in upokojeni župnik v Braslovčah, rojen leta 1882, je umrl 22. februarja 1965.

Alojzij Ciglar, upokojeni župnik, rojen leta 1893, je umrl 16. avgusta 1965 pri Sv. Juriju ob Pesnici.

Zlatomašnik Jakob Bohar je 18. avgusta 1965 zapustil ta svet v zdravilišču v Vojniku. Bil je dekan v Sv. Marjeti v Rimskih Toplicah.

Župnik Ivan Kupčič iz Cirkovce je umrl 28. avgusta 1965; **Martin Uranjek**, župnijski upravitelj v Stranicaх je zatisnil oči 14. septembra 1965.

Biseromašnik Ivan Dolinar, starosta duhovnikov mariborske škofije, župnijski upravitelj pri Sv. Primožu na Pohorju, je umrl 28. septembra 1965.

Župnik France Pahulje iz št. Petra pri Novem mestu je umrl 10. septembra 1965. Rojen je bil 1906 v Rakitnici pri Ribnici na Dolenjskem. Kaplanoval je v Škocjanu pri Novem mestu, Podzemlju, Črnomlju in št. Petru, kjer je l. 1942 postal upravitelj župnije.

Ljubljana še vedno žaluje za nepozabnim duhovnikom, gospodom protonotarjem kanonikom Josipom Šimencem, ki je bil mnogim tolažnik v težkih boleznih in rešitelj tolikerih duš... Da je pokojnega g. kanonika Šimenca, ki je z neustrašeno ljubeznijo iskal in reševal izgubljene duše, res vodila božja Previdnost, naj pričajo sledeče vrstice:

V ljubljanski bolnišnici je ležala težko bolna gospa, ki si je želela spovednika. O njej je izvedel g. kanonik Šimenc in navzlic nevarnosti pred oblastjo, pohitel v civilni obleki z Najsvetejšim v bolnišnico. Ob vstopu v nakazano mu sobo so se vanj uprle oči neke bolne žene, kateri so se dnevi že iztekali. Tako je v zmedi te, skoro proseče žene zamenjal številko postelje. Pristopil je k njej in jo tiho vprašal, če je ona tista, ki želi spovednika. Zdrznila se je in mu povedala, da je žena partijca in, da spovednika odklanja, predvsem še brez dovoljenja svojega moža.

Spovednik se ni odmaknil od postelje — počasi je dvigal roko v zamah križa in se ozrl proti bolnici. Njen obraz se je zdrznil in njen pogled je bil proseč... Težko je dahnila: „Častiti, ali mi morete dati odvezo?“ Drhtela je, po licih si ji polzele solze — tajno se je spovedala in prejela Najsvetejši iz rok g. kanonika Šimenca.

Naslednji dan je žena izdihnila svojo dušo, katero je rešil g. kanonik Šimenc za večno življenje.

I. E-va

Nad 800 otrok, fantov in deklet v slovenski šoli. V šolskem letu 1965 je bilo med Slovenci v Argentini nad 800 otrok, fantov in deklet v slovenski šoli. Otroci so obiskovali osnovnošolske tečaje, 18 po številu, dekleta in fantje pa srednješolskega v štirih oddelkih.

Osnovnošolski tečaji so bili v sledečih krajih: **Adrogué** — 7 otrok, voditeljica ga. Marjeta Stariha, pomaga pri pouku g. Rudolf Drnovšek, verouk pa uči g. dr. Branko Rozman; **Bariloche** — 5 otrok, poučuje ga. Zora Grzetič; **Berazategui** — 15 otrok, vodi ga. Olga Omahna, verouk uči g. Jože Guštin; **Buenos Aires** — 29 otrok, vodi ga. Marjana Batagelj, verouk pa g. Jurij Rode, pomaga g. Ignacij Grohar; **Carapachay** — 41 otrok, vodi g. Aleksander Pirc, verouk g. Matija Borštnar, pomagata še g. Edi Škulj in gdč. Mojca Pirc; **Hurlingham** — 26 otrok, vodi gdč. Katica Kovač, verouk g. Anton Škulj; **Morón** — 92 otrok, vodi gdč. Mija Markež, verouk g. Matija Lamovšek, pomagata ga. Marija Geržinič in ga. Angela Rajer; **Ramos Mejía** — 111 otrok, vodi gdč. Anica Šemrov, verouk g. dr. Alojzij Stare, pomagajo ga. Vera Holozan, gdč. Renata Sušnik, ga. Francka Vester; **San Justo** — 115 otrok, vodi gdč. Angelca Klanšek, verouk g. dr. Alojzij Stare, pomagata gdč. Marija Mehle in gdč. Majda Tomažin; **San Miguel** — 9 otrok; vodi gdč. Mija Markež, verouk p. dr. Alojzij Kukovica; **San Martín** — 126 otrok, vodi gdč. Katica Kovač, verouk g. Gregor Mali, pomagata gdč. Saša Hartman in g. Boris Pavšer; **Transradio** — 8 otrok, vodi g. Andrej Selan, verouk g. Janez Kalan;

med namí v Argentini

Slovenska vas — 96 otrok, vodi ga. Zdenka Jan, verouk gg. Janez Petek, Ivan Jan in Valentin Vrečar, pomagajo g. Lovre Jan, gdč. Slavka Urbanija in gdč. Katica Lipovec; **Mendoza** — 40 otrok — vodi gdč. Lenčka Božnar, pomagata gdč. Marica Triler in g. prof. Božidar Bajuk, verouk pa g. Jože Horn.

Slovenski narodni tabor v Slomškovem domu. V nedeljo, 14. novembra je bilo v Slomškovem domu v Ramos Mejiji veliko narodno slavlje. Dopoldne je bila blagoslovitev temeljnega kamna za novo stavbo Slomškovega doma, popoldne pa počastitev slovenskega narodnega praznika 29. oktobra, spomina dr. Janeza Ev. Kreka ob 100 letnici njegovega rojstva in dr. Antona Korošca ob 25. letnici njegove smrti.

Blagoslovitev temeljnega kamna je opravil g. prelat France Novak, župnik

Dviganje zastav na 13. mladinskem dnevu.
V sredi predsednica SDO — Majda Tomažin
in predsednik SFZ — Jernej Dobovšek

iz mesta Ituzaingó. Med mašo so peli pevci in pevke pevskega zbora iz Ramos Mejije pod vodstvom g. Gabrijela Čamernika. Napovedovalec je bil dr. Jože Krivec, govoril pa je g. Marijan Šifrer, predsednik Slomškovega doma.

Na slovenskem narodnem taboru so bili trije govori. Govorili so: dr. Brumen, Ruda Jurčec in Miloš Stare. Pevski zbor „Gallus“ je pod vodstvom dr. Savellija zapel štiri pesmi. Temu so sledili nastopi mlade folklorne skupine, ki jo vodi ga. Blejčeva, harmonikarji pod vodstvom g. Jenka in petje otrok

iz Morona pod vodstvom ge. Marije Geržiničeve. Proti večeru pa je bila odrska slika Kmečki upori. Besedilo je napisal dr. Tine Debeljak, režiral pa Franci Holozan.

Spomin vernih duš. Na praznik Vseh Svetnikov so bile po vseh naših okrajih molitve za rajne. Osrednja pobožnost je bila v Slovenski hiši. Tu so bili najprej trije deli rožnega venca, nato sv. maša, ki jo je daroval g. msgr. Anton Orehar, pridiga in molitve pred spomenikom naših junakov. Na buenos-aireskem pokopališču „Chacarita“, kjer počiva zlasti veliko staronaseljencev, je maševal in opravil pobožnosti g. dr. Alojzij Starc, v San Justu g. Janko Mernik, v San Martinu g. župnik Gregor Mali, v ramoški cerkvi je pridigal g. prelat France Novak, v Slovenski vasi pa g. vikar Petek Janez.

Trinajsti mladinski dan. V nedeljo, 7. novembra, je bil na Slovenski Pristavi v Moronu XIII. mladinski dan, ki sta ga pripravili naši mladinski organizaciji Slovenska dekleška organizacija (SDO) in Slovenska fantovska zveza (SFZ).

Dan se je pričel s sveto mašo. Sv. mašo z govorom je imel g. msgr. Anton Orehar. Popoldan je bilo najprej dviganje zastav, nato govor; nastopi, igre in družabni del.

Slavnostni govornik je bil Jernej Dobovšek, predsednik SFZ. Nastopilo je nad 100 naraščajnic in mladenk, okrog 50 naraščajnikov in mladcev in nad 50 deklet. Nastope so pripravili: ga. Marijana Marn, ga. Vivodova, ga. Kraljeva, ga. Brasova, gđč. Hartmano-

va, gđc. Sušnikova, gđc. Hribarjeva, g. Tine Vivod, g. Tomazin, g. Mehle, g. Sušnik in g. Grohar. Fantje, odbojkaška reprezentanca SFZ, so se pomerili s češkim moštvom in zmagali.

Prireditve je lepo uspela. Obisk je bil izredno velik. Znamenje, da mladina dela, se pripravlja in daje mnogo upanja.

Proslava narodnega praznika. V soboto, 16. oktobra, so odborniki naših ustanov ter učiteljstvo in predavatelji proslavili 29. oktober. Slavnost je bila v lepo okrašeni dvorani Slovenske hiše v Buenos Airesu. Imela je dva dela: proslavo in slavnostno večerjo.

Proslavo je otvoril g. Miloš Stare. Govorili pa so: č. g. Jože Košiček, ga. Vera Debeljak, g. dr. Mačus in zastopnik mladine Jernej Dobovšek.

Pred proslavo je bila v kapeli Slovenske hiše sv. maša za vse voditelje

slov. naroda. Daroval jo je g. dr. Alojzij Starc. Med mašo je pel pevski zbor „Gallus“ pod vodstvom g. dr. Julija Savelli.

Proslave in slavnostne večerje se je udeležilo okrog 300 zastopnikov naše skupnosti.

Praznik Kristusa Kralja. Kot vrsto let tako je bila tudi letošnja proslava praznika Kristusa Kralja veličastna. Ob 6 zvečer je bila najprej zborna sv. maša z govorom g. msgr. Antona Oreharja. Udeležba je bila silno lepa. Skoro vsi udeleženci so pristopili tudi k sv. obhajilu.

Po sv. maši pa je bila v dvorani Slovenske hiše drama „Umor v katedrali“. Drama je doživela tri predstave: v soboto, nedeljo in ponedeljek. Uprizorili so jo naši akademiki ob 10-letnici svojega društva SKAD. Režiral je g. Nikolaj Jeločnik, sceno pa sta izdelala gg. Ivan Bukovec in Andrej Duh.

Sv. maša pred blagoslovitvijo temeljnega kamna v Slomškovem domu v Ramos Mejiji

Argentina:

Dušenopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Z. D. A.:

Rev. Julij Slapšak
6019 Glass Ave.
Cleveland, Ohio, U. S. A.
Slovenska pisarna
Baragov dom
6304 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio, U. S. A.

Kanada:

Ivan Marn.
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italia

Avstrija:

Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejijo (razen Uruguaya)
pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;
za Avstrijo 95 šillingov
za Italijo 2.000 lir;
drugod
protivrednost dolarja.

Začeli smo novo leto	1
Pismo: Slovenski škofje rojakom po svetu	2
Koncil vabi k edinosti	5
Zbogom, domovina	10
Pomen zakona in družine za narodnost	15
Pota sodobnega filma: „Dnevnik sobarice“	20
Zadeva za vse občane	23
Iz dnevnika Janeza XXIII.	31
Podrti viharik	34
Za mlade ljudi	38
Kakšen sem	38
Razgovor o mladinski anketi	39
Dnevnik Ane Marije	42
Šale	45
Uganka	46
Človeku ni dobro samemu biti	46
Improvizirani poklic	47
Prisedite	48
Počitnice	49
V družini	46
Lemenatarji	51
Svetovne novice	55
Slovenci v svetu	57
Novice iz Slovenije	53
Čudna so pota	60
Novice iz Argentine	61

LETO XXXIII.

Štev. 1

JANUAR 1966

PROSIMO PORAVNAJTE
NAROČNINO!

Nakazila na naslov:
Antonio Orehar
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires, Argentina

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr.
Anton Orehar); urejujejo dr. Al. Starc, dr. Br. Rozman in
Jurij Rode. Editor resp.: Msgr. Antonio Orehar, Ramón
Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. Nº 843.966

Fiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

*Januar v Sloveniji je ves ovit v snežno belino
Na drugi strani platnic: Razglašenje Gospodovo*

IZ UPRAVE „DUHOVNEGA ŽIVLJENJA“

Z današnjo številko je „Duhovno življenje“ vstopilo v 33. letnik. Tudi letos bo izšlo, če Bog da, na 880 straneh, kot že vrsto let. Reviji bo priložena priloga „Božje stezice“ za naše otroke. Naročnino še nismo mogli določiti. Odvisi namreč od celotnega gospodarskega stanja v Argentini in od pogodbe grafičnega sindikata. Prepričani smo, da boste razumeli in ko bo stvar jasna, čimprej poravnali naročnino, da bo revija lahko nemoteno izhajala in obiskovala rojake po svetu.

Ovitek: stud. arh. Jure Vombergar

